

ĮVYKIAI, PROBLEMOS, NUOMONĖS

„ATEINA NAUJOJI KARTA, KURI LEIS ATGIMTI LENKIJAI“ – Petras Maksimavičius	3
ŠIAIS METAIS VYKS LLD SUVAŽIAVIMAS – „ Aušros “ inf.	5
AR TIKRAI TAUTINĖS MAŽUMOS YRA PER JAUTRIOS? – Irena Gasperavičiūtė	6
BITININKŲ SUSIRINKIMAS PUNSKĖ – Petras Vitkauskas	7
LĖDONEŠIO POKŠTAS - DIDŽIULIS RIEDULYS	12
KREIVA STATISTIKA: AR TIKRAI LIETUVIAI – DAUGIAUSIAI IŠGERIANČIŲJŲ LYDERIAI?	12

MŪSŲ INTERVIU

LIETUVOS IR ŠVEICARIJOS MOKSLININKAI ATRADO NAUJĄ VĖŽIO GYDYMO METODĄ – Jurgita Stankauskaitė	8
--	---

ŠVIETIMAS

TARPTAUTINĖ VAIKŲ KNYGOS DIENA	9
SEINŲ VAIKŲ DARŽELIO PASIEKIMAI – Grażina Karaneckienė	10
PARAMA STUDIJOMS EDUKOLOGIJOS UNIVERSITETE	11

KULTŪROS BARUOSE

APDOVANOTI 2015 METŲ REIKŠMINGIAUSIŲ VAIKŲ IR PAAUGLIŲ KNYGŲ KŪRĖJAI	13
--	----

SPORTAS

AUKSAS MŪSŲ!!! – Donata Vaičiulytė, Monika Valinčiūtė ..	14
---	----

IŠ MŪSŲ PRAEITIS

POLICININKAS JUOZAS KVARACIEJUS (1908–1947) – Gintaras Lučinskas	16
1812 METAI SEINŲ APYLINKĖJE – Virginijus Oželis	18
NE TIK APIE DVARČĖNUS – Eugenija Pakutkienė	20

SKELBIMAI

SPAUDA RAŠĖ

LIETUVOS ŽINIASKLAIDA	26
-----------------------------	----

Viršeliuose:

Auksą iškovojo Punsko krepšininkės (Tomo Bernecko nuotr.)
Seinų „Žiburio“ pradinukai - skaitymo konkurso laureatai (Irenos Vaicekauskienės nuotr.)

REDAKCIJOS ADRESAS:

16-515 Puńsk, ul. A. Mickiewicza 23
tel./faks. 87 5161 416
www.e-ausra.pl
ausra@o2.pl

LEIDŽIA:

Lenkijos lietuvių draugija
16-500 Sejny, ul. 22 Lipca 9
tel./faks. 87 5162 125

Vyr. redaktorė – Irena Gasperavičiūtė
Redakcijos sekretorius – Petras Vitkauskas
Stilistė, korektorė – Birutė Burdinaitė-Ołow
Techn. redaktorė – Aldona Jonušonytė

KORESPONDENTAI:

Petras Maksimavičius, Eugenija Pakutkienė,
Jurgita Stankauskaitė

Spausdino „Aušros“ leidyklos spaustuvė.

Numeris pasirašytas spaudai 2016-04-26.

Rankraščiai taisomi ir trumpinami redakcijos
nuožiūra.

„Aušros“ redakcijos sąskaita:

BS Sejny O/Puńsk, ul. A. Mickiewicza 52,
16-515 Puńsk
Nr. 33 93540007 0070 0000 0198 0008
SWIFT / BIC kodas: POLU PL PR

Lenkijos lietuvių draugijos sąskaita:

BS Sejny, ul. Marchlewskiego 1, 16-500 Sejny
Nr. 23 93540007 0000 0000 0198 0002
SWIFT / BIC kodas: POLU PL PR

RUCH S.A. vykdoma prenumerata

Spausdinto leidinio prenumeratą galima užsakyti
tiesiogiai interneto tinklapyje www.prenumerata.
ruch.com.pl.

Kilus klausimų, prašom rašyti el. p. adresu prenu-
merata@ruch.com.pl arba skambinti „RUCH“
Klientų aptarnavimo centrui tel. 22 693 70 00 arba
801 800 803 (darbo dienomis 7-17 val.).
Skambučio kaina priklauso nuo operatoriaus.

Zrealizowano dzięki dotacji Ministra Spraw
Wewnętrznych i Administracji.

Ministerstwo
Spraw Wewnętrznych
i Administracji

Mieli skaitytojai!

IRENA GASPERAVIČIŪTĖ

Šiūmetis pavasaris ilgokai šykštii šiltų saulės spindulių. Ir nors traukte traukia pabūti lauke, tačiau išėjęs pajunti, kad vis dėlto dar neatėjęs tikrasis lauko pramogų metas. Gal ir gerai. Tada ne taip skaudu imtis knygos ir ruoštis egzaminams. Praėjusią savaitę juos laikė gimnazistai. Tai jiems pirmasis toks rimtas išbandymas – didesniuose miestuose dažnai lemiantis, ar bus suteiktas bilietas į geresnę vidurinę, ar ne. Mūsų, t. y. lietuviškų mokyklų, mokiniai gamtos ir tikslųjų mokslų dalį rinkosi laikyti gimtąja kalba ir... nebuvo staigmenos – vėl egzaminu lape gausybė klaidų. Šįkart netokių, kad neįmanoma buvo atlikti kai kurių užduočių. Šia tema išsamiau rašysime kitame „Aušros“ numeryje.

Neseniai Seinų miesto burmistras įteikė Vysk. Antano Baranausko fondo vadovybei skolos „Žiburio“ mokyklai tikslius paskaičiavimus. Jie apima visus „Žiburio“ veiklos metus. Šiam darbui atlikti miestas samdė auditorių. Paašikėjo, kad visos skolos suma su delspinigiais – 2 088 191,19 zł (iš jų 645 159,24 zł – delspinigiai). Taryba, vadovaudamasi sava logika ir savaip suprantamu patriotizmu, siūlo „Žiburio“ mokyklai pinigų neatiduoti ir pyksta ant burmistro, kad paskaičiavo ir atskleidė tiesą. Kas bus toliau? Žiūrėsime. Reikia sekti įvykius.

Beje, šiame šiaurės rytų Lenkijos regione patriotizmo apraiškų yra įvairių formų. Pavyzdžiui, prieš daugiau kaip savaitę Balstogės gatvėmis žygiavo Tautinės-radikaliosios stovyklos (ONR) „patriotai“. Šia tema skaitykite Petro Maksimavičiaus straipsnį „Ateina naujoji karta, kuri leis atgimti Lenkijai“ (3 psl.). Apie tai buvo kalbama tautinių mažumų susitikime su vaivada balandžio 20 d. (6 psl.).

„Ateina naujoji karta, kuri leis atgimti Lenkijai“

PETRAS MAKSIMAVIČIUS

Tai vienas iš šūkių, kurį balandžio 16 d. Balstogėje skandavo lenkų nacionalistinio judėjimo surengtos eisenos dalyviai. Tokius ir gerokai aršesnius šūkius girdime vis dažniau. Priežastys, kodėl juos girdime vis dažniau, labai įvairios ir galima būtų ilgai jas vardinti. Visų pirma radikalūs nacionalistiniai judėjimai suaktyvėjo visoje Europoje, atsirado migrantų problema ir ES institucijų negebėjimas šias problemas greit ir efektyviai spręsti, teroristų išpuoliai, ekonominės krizės, padidėjo įvairių visuomenės grupių socialinės disproporcijos, kariniai konfliktai, kuriuose susiduria įvairios ideologijos, dekadentinės nuotaikos įvairiose gyvenimo srityse ir kt. Visa tai veikia taip pat žmonių nuotaikas Lenkijoje. Daug kas

„(...) Jeigu aukštosios mokyklos vadovybė sako savo studentams, kad pasilikty bendrabučio kambariuose ir nevaikščioty mokyklos teritorijoje, kadangi bijo dėl jų saugumo, tai nėra normali situacija. Tai labai rimtas signalas valstybės institucijoms.“

linkęs supaprastintai apibendrinti, kad radikalų nuotaikų visuomenėje augimą lėmė paskutiniai Seimo rinkimai ir naujos valdančiosios daugumos valdymo maniera. Man atrodo, kad ne. Dabar matomos nuotaikos brendo ilgus metus, o Lenkijos Seimo rinkimai tik parodė, kad daugelis lenkų nori permainų ir galimybės viešai ir netrukdomai pasakyti, ką mano apie lenkiškumą, šalies vietą Europoje, tautiškumą, istorijos vertinimą, savo kaimynus. Todėl ir

kalbama apie „Lenkijos atgimimą“ – bent tos dalies visuomenės, kurios idėjos ir šūkių, jų supratimu, ilgus metus buvo slopinami, neigiami, o kartais ir išjuokiami.

Kai prieš kelerius metus Punsako savivaldybėje buvo sunaikinti dvikalbiai vietovių pavadinimai, o ant paminklo nupieštas „Falangos“ ženklas, daug oficialių institucijų pasmerkė šiuos išpuolius, tačiau ragino pernelyg to nesureikšminti, kadangi atseit ši radikali grupė neturi ir niekada negebės turėti jokios reikšmingesnės įtakos šalies gyvenime. Tai, žinoma, nepasitvirtino, ka-

dangi tereikėjo keletu metų, ir panašius šūkius skelbiančių organizacijų nariai ar atstovai jau sėkmingai pateko į Seimą ir dalyvauja šalies politiniame gyvenime, teisėkūros pro-

cese, viešai rengia demonstracijas, naudojami žiniasklaidos priemonėmis, nuosekliai ir kantriai stiprina savo struktūras visoje šalyje.

Balandžio 16 d. įvykiais Balstogėje susidomėjo ne tik kai kurie publicistai, politikos apžvalgininkai, bet ir Lenkijos žmogaus teisių apsaugos tarnyba. Jos vadovas pareiškė, kad nelaukdamas papildomų kreipimųsi ir galimų piliečių skundų, pradės tyrimą, ar nebuvo pažeisti šalies įstatymai, ypač tie, kurie draudžia fašistinę

Nacionalistai žygiavo Balstogės gatvėmis

ideologiją ar rasizmo propagavimą.

Kas gi nutiko Balstogėje? Vienoje gražiausių, didžiaja dalimi Europos Sąjungos fondų lėšomis suremontuotoje ir išpuoštoje gatvėje kaip kariai tvarkingai išsirikiavę pražygiavo keli šimtai plikai nusiskutusių galvas daugiausia jaunų žmonių. Jie skandavo nacionalistinius šūkius, ragino „karti komunistus“, vyti lauk „svetimus“, išstoti iš ES, gryninti lenkų tautą ir t. t. Niekas neprotestavo, nekvietė policijos reaguoti į raginimus susidoroti su kitaminčiais, rasistinius šūkius. Eisenos dalyvių gretos didėjo, kadangi prie jų prisijungdavo atsitiktiniai praeiviai.

Ši eiseną tik vainikavo 82-ųjų Tautinės-radikaliosios stovyklos įkūrimo metinių minėjimą. Anksčiau vyko nemažai įvairių renginių, kurie parodė, jog nacionalistinis judėjimas Balstogėje išėjo į viešumą, jo veiksmams nesipriešinama, o kartais gal net (kol kas) neoficialiai pritariama. Balstogės politechnikoje surengtas neofašistinės grupės „Nordica“ koncertas. Ši grupė be užuolankų dainuoja apie „antžmogių“ viršenybę. Aukštosios mokyklos vadovybė sutiko išnuomoti patalpas argumentuodama, kad negalima uždraus-

ti reikšti pasaulėžiūrą ir politinius įsitikinimus. Vis dėlto, norėdama išvengti galimų problemų, paragino aukštojoje mokykloje besimokančius svetimtaučius, Erasmus programos dalyvius, tą vakarą pasilikti bendrabučio kambariuose, neiti į miestą ir nevaikščioti mokyklos teritorijoje. Šių prevencinių priemonių imtasi taip pat dėl ankstesnių įvykių. Mat svetimtaučiai studentai Balstogėje nukentėję ne kartą. Jau tuomet prabilta apie „komendanto valandos“ įvedimą. Taigi ne galimiems užpuolikams, bet svetimšaliams studentams buvo rekomenduojama iki tam tikros valandos vakaro sugrįžti į bendrabučius ir jau nevaikščioti mieste.

Kaip pažymi Balstogės publicistai, daug ksenofobinių minčių buvo išsakyta per miesto katedroje atnašautas šv. Mišias. Kai kas nacionalistų intencija laikomas Mišias pavadino „katedros profanacija“ bei Popiežiaus Jono Pauliaus II skelbtų mokslų išsižadėjimu. Kilus triukšmui, tik po kelių dienų, balandžio 19-ąją, Balstogės vyskupijos atstovas spaudai išplatino pareiškimą, kuriame teigė, kad Balstogės bažnyčia nesitapatina su jokia partija, o nacionalistinė ideologija jai svetimta. Tuo pačiu visus

tuos, kuriuos įžeidė nacionalistų elgesys Balstogės katedroje, atsiprašė. Kunigui, kuris atnašavo mišias šv. Mišias, uždrausta bet kokia forma viešai reikšti savo nuomonę.

Ar dėl tokių įvykių turėtumėm nerimauti? Kaip ir kiek tokie reiškiniai gali toliau plisti ir kokias formas įgauti? Nežinau. Manau, visi pripažinsite, jog jeigu aukštosios mokyklos vadovybė sako savo studentams, kad pasilikty bendrabučio kambariuose ir nevaikščioti mokyklos teritorijoje, kadangi bijo dėl jų saugumo, tai nėra

normali situacija. Tai labai rimtas signalas valstybės institucijoms.

Radikaliam nusiteikęs jaunimas dažnai būna naudingas kai kurioms politinėms jėgoms ar tiems, kurie bando kelti žmonių dvasinį arba tautinį sąmoningumą. Jauni žmonės paprastai būna aktyvūs, lengva jiems įpiršti įvairias mintis, surasti istorines asmenybes, kurių šūkiams jiems patrauklu vadovautis. Tačiau visuomet atsiranda pavojus, kad taip inicijuotas judėjimas laikui bėgant pradeda vadovautis savomis taisyklėmis ir tampa nekontroliuojamas. Ar jis dar kontroliuojamas Lenkijoje?

Lenkijos krašto apsaugos ministerija paskelbė planus steigti šalyje Nacionalinę gvardiją. Jos vienetai bus kiekvienoje apskrityje. Nacionalinės gvardijos nariais galės tapti tie, kuriems rūpi šalies saugumas, bet taip pat kurie pasižymi patriotiniu nusiteikimu, nori puoselėti garbingas karybos tradicijas, didžiuojasi savo kilme. Nacionalinę gvardiją steigti šiais neramiais laikais galbūt ir reikia, tačiau kas taps pirmais savanoriais ir noriai dalyvaus mokyimuose – nesunku nuspėti.

Šiais metais vyks LLD suvažiavimas

„AUŠROS“ INF.

Balandžio 17 d. Seinuose posėdžiavusi Lenkijos lietuvių draugijos (LLD) valdyba priėmė sprendimą, kad eilinis draugijos suvažiavimas vyks šių metų lapkričio 12 d. Seinuose. Remiantis LLD įstatais, eiliniai suvažiavimai rengiami kas ketveri metai, o darbotvarkę, delegatų skaičių bei jų rinkimo būdą nustato taryba.

Tarybos posėdžio metu patvirtintos organizacijos 2015 metų veiklos bei finansinė ataskaitos, išklaudytos ir patvirtintos kontrolės komisijos išvados. Lenkijos lietuvių draugijai priklauso „Aušros“ leidykla, žurnalai „Aušra“, „Suvalkietis“ ir vaikams skirtas leidinys „Aušrelė“. Kiekvienais metais LLD organizuoja nemažai kultūrinių renginių, kaip antai: Vaikų teatrų festivalis, ansamblių sąskrydis, Vėlinės, dailiojo žodžio, Lietuvos istorijos ir geografijos, lietuvių kalbos konkursai mokyklinio amžiaus jaunimui ir kt. Didžiausia LLD kultūrinės veiklos rėmėja yra Lenkijos vidaus reikalų ir administracijos ministerija. Be jos paramos nepavyktų įgyvendinti daugelio renginių bei tęsti leidybinės veiklos.

Tarybos posėdyje LLD pirmininkas Algirdas Vaičekauskas pabrėžė, kad besikeičianti Lenkijos lietuvių padėtis atsispindi taip pat draugijos veikloje. Pasak jo, mažėjant šalyje lietuvių skaičiui išnyko LLD skyriai, kurie dar ne taip seniai aktyviai veikė Vroclave, Gdanske, Ščecine, Slupske

ar Varšuvoje. Šiuo metu tik Suvalkų LLD skyrius reguliariai rengia susirinkimus, protokoluoja posėdžius, renka skyriaus valdžią ir padeda jai įgyvendinti iškeltus uždavinius. Pasak pirmininko, tokia padėtis verčia keisti delegatų suvažiavimui rinkimo principus, tikslinti ir atnaujinti organizacijos narių skaičių.

Tarybos nariai pritarė siūlymui vasaros pabaigoje surengti LLD narių susirinkimus Punske, Seinuose ir Suvalkuose ir į juos pakviesti ne tik minėtose vietovėse, bet taip pat aplinkiniuose kaimuose gyvenančius narius. Susirinkimuose būtų išrinkti delegatai į LLD suvažiavimą lapkričio 12 d. Jeigu bus toks poreikis, tai iš anksto pranešus draugijos vadovybei susirinkimai, kuriuose bus renkami delegatai, galės būti surengti ir kitose mūsų vietovėse ar atokiau esančiuose

miestuose (jeigu čia atsirastų aktyviau veikiančių narių).

LLD tarybos nariai diskutavo, kaip į organizacijos aktyvią veiklą įtraukti daugiau jaunimo, tarp jaunų žmonių ieškoti naujų organizacijų lyderių. Pabrėžta, kad būtina labiau paraginti jaunus lietuvius domėtis draugijos veikla, tapti jos nariais, dalyvauti suvažiavime. LLD suvažiavimai yra atviri ir visi, kas nori paremti draugijos veiklą, padėti jai įgyvendinti tikslus, gali juose dalyvauti bei išsakyti savo mintis ar pasiūlymus.

Posėdyje taip pat nuspręsta, kad šiemet paskutinį birželio sekmadienį lietuvių meno ansamblių sąskrydis Burbiškiuose prasidės 18 val. Pernyktė patirtis rodo, kad 12 val. yra žmonėms netinkama.

LLD tarybos posėdis

Petro Maksimavičiaus nuotr.

Ar tikrai tautinės mažumos yra per jautrios?

IRENA GASPERAVIČIŪTĖ

Įprastą, kasmetinį Palenkės vaivados susitikimą su vaivadijoje gyvenančių tautinių mažumų atstovais nustelbė šeštadienį, balandžio 16 d., vykęs Tautinės-radikaliosios stovyklos (ONR – Obóz Narodowo-Radykalny) įkūrimo 82-ųjų metų minėjimas Balstogėje bei keletą savaitių anksčiau tos pačios organizacijos surengta eiseną Hainuvkoje.

Trečiadienį, balandžio 20 d., vyko pirmasis pažintinis dabartinio Palenkės vaivados Bohdano Paškovskio (Bohdan Paszkowski) susitikimas su tautinių mažumų organizacijų vadovais. Lietuviams atstovavo Sv. Kazimiero draugijos pirmininkas Algirdas Vektorius ir Lenkijos lietuvių draugijos (LLD) vicepirmininkė Irena Gasperavičiūtė. Kadangi susitikimas vyko gimnazistų egzaminų dieną, nei Lenkijos lietuvių bendruomenės (LLB), nei LLD pirmininkai jame dalyvauti negalėjo.

Vaivada B. Paškovskis, pasveikinęs susirinkusius, pristatė tautinių mažumų klausimams jo paskirtą įgaliotinį Voicechą Pšiganskį (Wojciech Przygański) ir paaiškino, kad geriausiai būtų, jeigu mažumų atstovai tiesiogiai bendrautų su įgaliotiniu, norėdami spręsti kilusias problemas. Tačiau susitikimo metu įgaliotinis netarė nė žodžio. Paskui spaudos konferencijoje aiškino, jog pirma nori susipažinti su padėtimi, o tik paskui galėsias kalbėti. Jis planuoja aplankyti tautines mažumas ir pamatyti, kaip jos gyvenančios.

Susitikime taip pat dalyvavo Vidaus reikalų ir administracijos ministerijos atstovai – Religijų ir tautinių mažumų departamento direktorius Juzefas Ružanskis (Józef Róžański) bei padėjėjas Jaroslavas Maleckis (Jarosław Małeckki). Vaivada paprašė tautinių mažumų atstovų prisistatyti, t. y. aptarti savos bendruomenės gyvavimo svarbiausius aspektus, problemas.

Prisistatymą pradėjęs Baltarusių draugijos pirmininkas Janas Sičevskis teigė, kad tokios tautinio jaunimo organizacijų demonstracijos, kokia vyko prieš keletą savaitių Hainuvkoje, kelia nerimą. Mat demonstruotojai šūkavo: „Bury – mūsų didvyris!“ (Bury – slapyvardis Romualdo Rajs, vieno iš Vilniaus krašto AK vadų, kuris vėliau, po karo, atsikėlęs į Balstogę, įvykdė nusikaltimų prieš civilius baltarusių tautybės gyventojus – aut.) „Jeigu atvažiuavę ONR nariai šaukia, kad jų didvyris yra Bury, tai ar mes, baltarusiai, galime jaustis saugiai? Manau, kad ne, tad nenuostabu, jog dalis mūsų tautiečių nenori deklaruoti savo tautybės.“

Apie augančią ksenofobiją ir nacionalistines nuotaikas Palenkės vaivadijoje kalbėjo ir Arturas Konopackis, Totorių sąjungos atstovas. Anksčiau Palenkės vaivadija garsėjo daugia-kultūriškumu ir gebėjimu draugiškai sugyventi, dabar vis dažniau girdime apie čia išivyrujančią ksenofobiją. „Dabartiniame kontekste, kai žmonės nusiteikia prieš atvykstančius imigrantus – islamo išpažinėjus, mūsų tautinė mažuma irgi ima jaustis nesaugiai. Mat didžiausią pavojų kelia nežinojimas ir nepažinojimas. Todėl manau, kad svarbiausia yra kelti žmonių išprusimą. Daryti tai per mokyklas. Šviesti daugumą apie mažumas. Kad jie žinotų, kaip ir kada mes čia atsiradome ir kas ta mūsų kultūra“, – sakė totorių atstovas.

I. Gasperavičiūtė paantrino A. Konopackiui, primindama, kad apie poreikį šviesti čia gyvenančią daugumą apie mažumas

Maciek Chotodowski nuotr.

Susitikimas su vaivada

kalbama jau du dešimtmečius, tačiau šiuo klausimu nebuvo padaryta beveik nieko. Pabrėždama apskritai švietimo svarbą iškelė tris šiuo metu lietuvių tautinei mažumai svarbiausius klausimus. Vienas jų – Seinų miesto skola „Žiburio“ mokyklai, kuri paskaičiavus delspinigius siekia 2 mln. zł. Kita problema ta, kad Punsko Kovo 11-osios licejuje likus tik po vieną klasę, tie mokiniai, kurie nori mokytis išplėstiniu lygmeniu chemijos ir biologijos, neturi tokios galimybės, nors šį klausimą lengvai būtų galima išspręsti. Tarkim, tą pačią klasę padalinant į grupes, kur vieni lankytų vienus, kiti kitus užsiėmimus. Trečioji problema irgi susijusi su švietimu ir visai nenauja – tai klaidos egzaminų vertimų tekstuose. Susidaro įspūdis, kad kiek metų laikomi egzaminai, kur testai verčiami į lietuvių kalbą, tiek metų užduotyse atsiranda klaidų. „Gerai, kad lietuviai

užsispyrę, nes kiti jau seniai būtų palūžę ir atsisakę laikyti egzaminus gimtąja kalba“, – buvo juokaujama mokykloje. Šiais metais gamtos ir matematikos dalies teste buvę tokių klaidų, dėl kurių neįmanoma buvo teisingai atlikti kai kurias užduotis.

Buvęs Seimo narys Eugeniusas Čikvynas kalbėjo apie spartėjančią baltarusių tautinės mažumos asimiliaciją. Pagal surašymus, per 10 metų sumažėja apie 10 proc. baltarusių. Tai gąsdinantys rezultatai. Kodėl taip vyksta, yra aišku. Mokslininkai ištyrę, kad gyvenant stigmatizuotoje grupėje, pradėdama vengti deklaruoti savo tapatybę. Kas ta stigmatizuotoji grupė? Tokia, kuri visuomenėje mato kaip neigiama. „O kaip matome, į tautines mažumas visuomenėje yra žiūrima neigiamai. Ir pastarieji įvykiai (ONR demonstracijos Hainuvkoje ir Balstogėje) prie to prisideda“, – kalbėjo buvęs Seimo narys.

Tiek rusų, tiek žydų, tiek romų atstovai pritarė nuogąstavimui dėl tų pačių reiškinų – lenkų visuomenės radikalėjimo.

Vaivada, apibendrindamas susitikimą, išsakė nuomonę, kad tautinės mažumos per jautriai žiūri į minėtuosius susibūrimus. Anot jo, nebuvo pažeista teisė, o situacija buvo stebima. Atitinkamos tarnybos sekė įvykius. „Kiekvienas turi teisę burtis, tai dar nėra nusikaltimas ir negalime to uždrausti.“

Vėliau per spaudos konferenciją žurnalistai klausė, ar tokie šūkių kaip „Na drzewach zamiast liści będą wisieć syjoniści“ („Ant medžių vietoj lapų kabos sionistai“) nėra neapykantos skatinimas ir tuo pačiu nusikaltimas. Vaivada sakė negalįs vienareikšmiai į šį klausimą atsakyti, nes turėtų geriau susipažinti su raportais iš minėtųjų įvykių ir sužinoti kontekstą.

Bitininkų susirinkimas Punske

PETRAS VITKAUSKAS

Kovo 20 d. Punsko valsčiaus svetainėje įvyko bitininkų susirinkimas. Jame paskaitą skaitė Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybos konsultantė, Lietuvos bitininkų sąjungos Zarasų bitininkų draugijos pirmininkė, bitininkė Meilutė Močiškytė. Daugiau svečių iš Lietuvos šį kartą nekvietėme, nes išvakarėse, kovo 19 d., Kaune vyko Lietuvos bitininkų sąjungos skyrių pirmininkų ir delegatų ataskaitinis suvažiavimas. Jo metu buvo renkamas naujas LBS prezidentas. Juo tapo gerai mums pažįstamas ikšiolinis prezidentas, bičiulis prof. hab. dr. Algirdas Skirkevičius. Visų Lenkijoje gyvenančių lietuvių bitininkų vardu nuoširdžiai jį sveikiname ir

linkime vaisingo darbo bitininkų naudai.

Paskaitos metu pristatyta Šiaurės Lietuvos bitininkystė Zarasų draugijos pavyzdžiu. Išanalizuotas kintančių medingų augalų ir medžių nektaringumas bičių ganyklose. Paskaita susilaukė daug dėmesio, kilo nemažai klausimų, imta diskutuoti. Petras Vitkauskas visų susirinkusiųjų vardu padėkojo paskaitininkei ir įteikė jai dovanėlę bei puokštę rožių.

Bitininkai taria nuoširdžiai ačiū Punsko savivaldybei už galimybę šiomet jau keturis kartus pasinaudoti konferencijų sale.

Meilutė Močiškytė

Petro Vitkausko nuotr.

Lietuvos ir Šveicarijos mokslininkai atrado naują vėžio gydymo metodą

JURGITA STANKAUSKAITĖ

Apie naujovišką vėžio gydymo metodą papasakojo Paulius Ruzgys – Vytauto Didžiojo universiteto (VDU) biofizikos doktorantas. Su Pauliumi turėjau progą susitikti Seinuose. Jis neretai lankosi Lenkijos lietuvių krašte, tiksliau – Dusnyčioje, žmonos Jurgitos Macukonytės tėviškėje.

Jurgita Stankauskaitė: Dirbate su Šveicarijos mokslininkais. Kaip sugebėjote patraukti jų dėmesį?

Paulius Ruzgys: Dirbame mokslo srityse, kurios yra įdomios visam pasauliui, t. y. su technologijomis, kurias galima pritaikyti medicinoje. Žinote, kad yra įvairūs fondai, projektai ir pan. Mums su Šveicarijos Berno universiteto mokslininkais pavyko laimėti SCIEX finansavimą, skirtą jaunų Europos Sąjungos šalių ir Šveicarijos mokslininkų bendradarbiavimui. Taip pradėjome dirbti su Šveicarijos mokslininkais. Projektas truko 13 mėnesių. Tuo metu šį bei tą pavyko nuveikti. Šveicarų mokslininkai prototipą jau

buvo atlikę, bet jiems nesisekė šį metodą pritaikyti praktikoje, nes trūko biofizikinių tyrimų patirties. Biofizika – neatsiejama medicininės fizikos dalis, kur reikia biologijos ir fizikos žinių. Taigi šveicarams reikėjo žmonių, kurie žinotų biologinius procesus ir juos galėtų pritaikyti fizikiniuose tyrimuose. Tokiu būdu prie jų prisijungėme mes – mokslininkai iš Lietuvos.

J. S.: Spaudoje rašoma, kad naujas vėžio gydymo metodas yra pranašesnis už organizmą alinančią chemoterapiją.

P. R.: Visi daugiau ar mažiau žino tik apie chemoterapiją arba radioterapiją, bet niekas nežino apie elektropurškimo technologiją, kurią mes ir bandome pritaikyti. Vėžio formų pasaulyje yra daug ir tai turbūt viena iš didžiausių problemų, nes kiekvieno vėžio sėkmingo gydymo strategija vis kitokia. Apie 8–10 proc. vėžio tipų Europoje sudaro plaučių vėžys. Jis labai greitai paveikia žmogaus organizmą. Vienas agresyviausių plaučių vėžio šalutinių poveikių yra uždusimas. Vėžys tiesiog užkemša bronchus ir neleidžia kvėpuoti. Apie 40 proc. plaučių vėžiu sergančių pacientų miršta nuo uždusimo. Dėl šios priežasties tai milžiniškas galvos skausmas pulmonologams ir onkologams. Šio naujojo metodo priemonėmis patenkama iki pat auglio ir jis paveikiamas vaistais nuo vėžio. Galima sakyti, kad tai tarsi žymiai efektyvesnė lokali chemoterapija. Mūsų auglių modeliai, paveikti šio naujoviško gydymo, per savaitę sumažėjo 2,5 karto. Tai yra labai daug. Jeigu auglys taip pat sumažėtų, kaip mūsų atliktuose bandymuose, žmogus per savaitę po gydymo gali nustoti dusti.

J. S.: Per savaitę laiko įmanoma išgyti?

P. R.: Ne, aš nesakau, kad sergantis žmogus išgyys, bet neuždus. Tikriausiai jis mirs nuo kitų plaučio vėžio sukeltų pašalinių poveikių, bet mes jam laimėsime nemažai laiko gyventi. Iš asmeninės patirties galiu pasakyti, kad keli mėnesiai gyvenimo, suteikti vėžiu sergančiam pacientui, jam ir jo šeimai

Iš P. Ruzgys asmeninio archyvo

Paulius Ruzgys laboratorijoje

yra labai daug.

J. S.: Kol kas minite atliktus bandymus ir tik galimą rezultatą.

P. R.: Mes dar nedirbome su žmonėmis. Dirbome su ląstelių kultūromis, po to su pelėmis. Žinoma, reikės dirbti su didesniu organizmu, nes matome, kad tas gydymo metodas veikia gydant po oda esančius auglius, bet nežinome, ar veiktų plaučiuose. Tai reikia patikrinti. Pagal gydant veikiančius biofizikinius procesus tai turėtų įvykti. Išivaizduokite: mums pavyko padidinti pūrkiamo vaisto chemoterapinį efektyvumą. Tūkstantį kartų mažesnėmis vaisto nuo vėžio dozėmis veikiamos vėžinės ląstelės, o gydymo efektas toks pats. Kaip minėjau, šiandien labiausiai taikoma chemoterapija, kur vaisto koncentracija yra labai didelė. Nulinamas organizmas, todėl pacientui nuslenka plaukai ir pan. Mūsų metode ta koncentracija sumažinama tūkstantį kartų, todėl išvengiame nepageidaujamo pašalinio poveikio. Be to, elektropūrkimo technologija suderinama su bronchoskopijos metodu, o tai leidžia mums ne tik gydyti, bet ir stebėti kvėpavimo takų būklę, rasti tiksliai vėžio pažeistas plaučių vietas. Tai yra nauja galimybė gydyti plaučių ar bronchų vėžį be chirurginės intervencijos.

J. S.: Ar šiuo metodu yra sudomėję gydytojai? Ar yra asmenų, kurie norėtų, kad šį metodą galima būtų pradėti taikyti Lietuvos, Europos klinikose?

P. R.: Tai priklauso nuo daug dalykų, taip pat nuo jūsų – žurnalistų. Mums reikia patraukti medikų ir farmacijos kompanijų dėmesį, nes mes, mokslininkai, dėl menko finansavimo ir ypač griežtos gydymo reglamentavimo tvarkos nieko negalime padaryti. Būtina finansinė parama, o norint ją gauti reikia sudominti kitus. Patikėkit, pasaulis dar nematė to, ką mes darome.

Tarptautinė vaikų knygos diena

Balandžio 2-ąją Tarptautinę vaikų knygos dieną paminėjo Seinų lietuvių „Žiburio“ mokykla, surengusi visuotinius skaitymus gimnazistų skaitymo kampelyje. Keletą pamokų iš eilės 15 min. prieš skambutį pertraukai visi mokiniai rinkosi paskaityti knygų ištraukas. Jie patys buvo pasirinkę knygas ir ištraukas, kuriomis norėjo pasidalinti su kitais. Mažieji skaitė gimnazistams, gimnazistai ir sau, ir mažiesiems, kaip kas norėjo.

Buvo taip pat apdovanoti I–III klasių pasakų skaitymo konkurso nugalėtojai. Nuo vasario 16 iki kovo 11 d. pradinių klasių mokiniai kabino lapelius ant skaitymo ažuolų. Kiekviena klasė – skirtingos spalvos lapelius su perskaitytų pasakų pavadinimais ir savo vardais. Geltonos spalvos lapelius kabino pirmokai, žalius antrokai, o raudonus trečiojai. Ažuolas turėjo daugiausia žalių lapelių – taigi antrokai perskaitė

daugiausiai pasakų.

Per Hanso Kristiano Anderseno gimtadienį visi konkurse dalyvavę vaikai gavo dovanų, tačiau viešai buvo išvardinti ir direktoriaus pasveikinti visų pirma tie, kurie perskaitė daugiausiai knygų.

I klasė: 1-ąją vietą laimėjo Amelija Miliauskaitė, 2-ąją – Birutė Vaicekauskaitė, 3-iąją – Matas Stokeliūnas ir Erika Marcinkevičiūtė.

II klasė: 1-ąją vietą laimėjo Arnas Vilkelis, 2-ąją Paulina Pečiulytė ir Vaiva Vaicekauskaitė, 3-iąją Eliza Gudaitytė ir Inga Grigutyte, Ievutė Karaneckaitė pelnė pagyrimą.

III klasė: 1-osios vietos laimėtoja – Jolanta Misiukonytė, 2-osios – Jonas Nevulis, 3-iąją vietą pelnė Loreta Kalkauskaitė ir Deivydas Jančiulis.

Skaitymo konkursus surengė ir mokyklos bibliotekininkė J. Macukonienė. I–III kl. laureatai: I vieta – Vaiva Vaicekauskaitė, II – Eliza Gudaitytė, III – Robertas Marcinkevičius.

Skaitymo valandėlė

Irenos Gaspaviciūtės nuotr.

Seinų vaikų darželio pasiekimai

GRAŽINA KARANECKIENĖ

„Žiburio“ darželinukai, suvaidinę „Petruką ir agurkus“

Petro Maksimavičiaus nuotr.

Šiomet Seinų lietuvių „Žiburio“ vaikų darželio ugdytiniai pastatė Danguolės Dubinienės pjesę „Petrukas ir agurkai“. Spektaklį režisavo mokytoja Alicija Maksimavičienė, o jai talkino mokytoja Alicija Nevulienė. Kaip kasmet vaidinimas buvo rodomas mokyklos eglutės ir Senelių šventės metu. Be to, darželinukai savo spektakliuką pristatė XXV vaikų teatrų festivalyje „Raganė“. Vaidinimas susilaukė daug pagyrimų, o mažieji aktoriai įgavo dar didesnio pasitikėjimo savim.

Ieškodami naujų patirčių, nutarėme dalyvauti VI Lenkijos multimedijos ir II tarptautinėje mažųjų parateatrinė formų apžvalgoje „Smykolandia“ Varšuvoje. Spektaklis buvo nufilmuotas paisant gan sudėtingų organizatorių reikalavimų ir nusiųstas komisijai. Konkurse-apžvalgoje dalyvavo vaikų teatrai iš įvairių Lenkijos miestų: Varšuvos, Krokuvos, Opolės, Čenstakavo, Žešuvo ir kitų, bei dramos būreliai iš Bulgarijos, Lietuvos ir Latvijos. Konkursu garbės globėja buvo Lenkijos

švietimo ministerija, o pagrindinė rėmėja – Varšuvos savivaldybė.

„Žiburio“ vaikų darželio spektaklis pateko į finalą, į kurį buvo atrinkti tik 23 vaidinimai. Dar labiau mus nustebino faktas, kad žiburiečių pastatytai pjesei buvo paskirtas specialus apdovanojimas už inscenizacijos sumanymą bei didaktinius ir auklėjamuosius

spektaklio elementus.

Konkurse buvo vertinamas spektaklių originalumas, turinio parinkimas (ypač buvo kreipiama dėmesį į vaidinimų didaktinę ir auklėjamąją vertę), kalbos kultūra, scenografija, muzikinė apdaila, sceniniai judesiai bei spektaklio pristatymo atlikimas.

Tai ne pirmas Seinų lietuvių „Žiburio“ vaikų darželio auklėtinių pasiekimas „žaidžiant teatrą“. Pernai „Žiburio“ darželinukams buvo paskirta VIII Lietuvos vaikų ir jaunimo teatrų apžvalgos-šventės „Šimtakojis“ nominacija už vaidinimą „Grybukas stogiukas“. Mūsų darželinukai laimėjo prizų dalyvaudami (ne kartą) Tarptautiniame vaikų ir jaunimo teatrų festivalyje „Baltic – Satelid“ Seinuose bei teatrų šventėje „Mažieji obuoliukai“ Marijampolėje.

Tikime, kad mūsų ugdytiniai mielai prisimins „teatro žaidimus“ ir toliau tobulins savo gebėjimus šioje srityje.

Varšuvoje organizatoriai sveikina Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklos direktorių A. Vaicekauską

Alicijos Maksimavičienės nuotr.

MIELI DARŽELINUKŲ DRAUGAI!

Seinų lietuvių „Žiburio“ darželinukai dalyvauja ekologijos konkurse „Nasze ekologiczne przedszkole“. Sukūrėme iš atliekų drugelį.

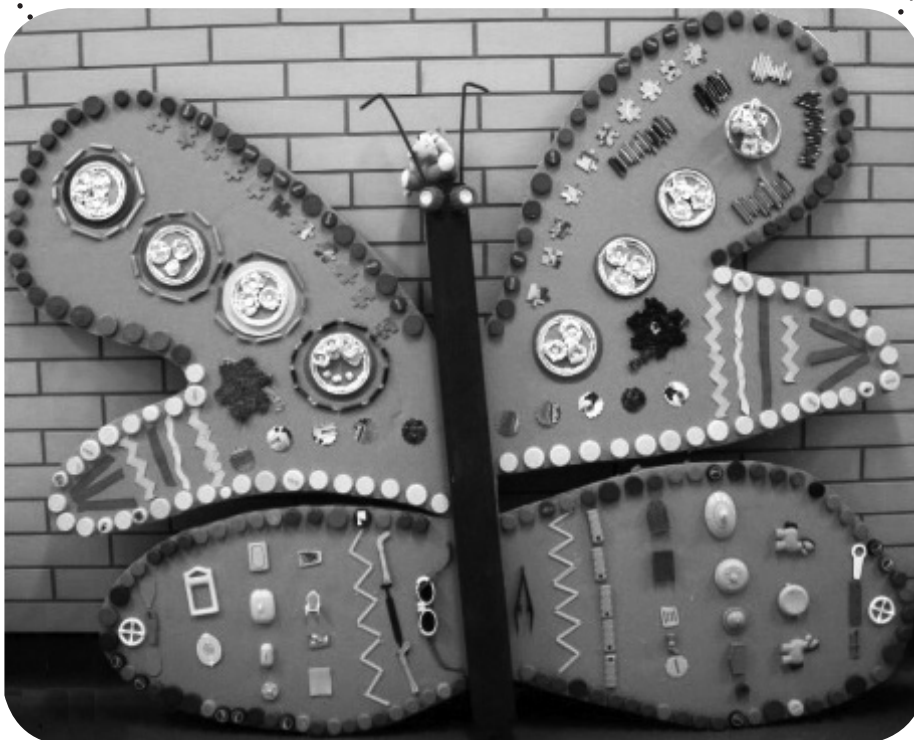
Padėkite mums laimėti balsuodami interneto tinklalapyje

<http://programyedukacyjne.pl/konkurs/galeria-prac.html?start=16>

nuo balandžio 22 iki gegužės 9 d.

Balsuoti galima kartą per 24 val.

„Žiburio“ darželio bendruomenė

Parama studijoms Edukologijos universitete

Išėjimo lietuviams, jų vaikams, vaikaičiams, provaikaičiams ar lietuvių kilmės užsieniečių vaikams suteikiama galimybė pasinaudoti valstybės parama studijoms Lietuvos edukologijos universitete (LEU). Teisę gauti paramą turi priimtieji į pirmosios ir antrosios pakopų studijas.

Galima pretenduoti į dviejų rūšių paramą: stipendiją ir socialinę išmoką. Stipendijos skiriamos vienam studijų semestru, mokama kas mėnesį iki semestro pabaigos. Jos dydis – 3 BSI (tai 114 eurų per mėnesį). Vienkartinė socialinė išmoka (nuo 202,73 iki 318,58 euro) skiriama atsižvelgus į pretenduojančio gauti paramą asmens socialinę padėtį. Parama neskiama studentams, studijuojantiems tų šalių, iš kurių jie atvyko, kalbas.

Studentas, norintis gauti paramą, privalo užsiregistruoti Valstybinio studijų fondo (VŠF) interneto tinklalapyje ir elektroniniu būdu užpildyti nustatytos formos paraišką. Daugiau informacijos apie paramos suteikimo sąlygas ir tvarką rasite VŠF interneto tinklalapyje adresu <https://www.vsf.lt/lt/parama-uzsienio-lietuviams>. Informacija taip pat teikiama tel. (8 5) 263 9158.

Išėjimais laikomi tie Lietuvos Respublikos piliečiai, kurie ne mažiau kaip trejus metus gyvena užsienyje, arba užsienio valstybių piliečiai, netekę Lietuvos Respublikos pilietybės. Lietuvių kilmės užsieniečiu yra laikomas tas žmogus, kurio bent vienas iš tėvų ar senelių yra ar buvo lietuvis ir pripažįsta, kad yra lietuvis.

LEU veikia 7 fakultetai: Filologijos, Gamtos, matematikos ir technologijų, Istorijos, Lituanistikos, Socialinės edukacijos, Sporto ir sveikatos, Ugdymo mokslų.

Visi LEU studentai turi galimybę gyventi universiteto bendrabučiuose Vilniaus miesto centre, šalia universiteto. Laisvu nuo paskaitų metu studentai gali dainuoti, šokti, vaidinti LEU meno kolektyvuose, sportuoti ir atstovauti universiteto komandoms, dalyvauti universiteto mokslo ir meno draugijų veiklose.

Daugiau informacijos apie studijų programas ir studijas LEU teikia Priėmimo komisija (Studentų g. 39, 119 kab., Vilnius, tel. / faks. (8 5) 275 1032, el. p. stojimas@leu.lt, www.leu.lt/priemimas).

Ledonešio pokštas – didžiulis riedulys

Neries kairiajame krante, ties Pugainių kaimu (Elektrėnų savivaldybė), apie 1,3-1,5 km žemiau Bražuolės žiočių, buvo aptiktas didžiulis – 2,3 m ilgio ir 0,9 m aukščio – riedulys. Savo forma jis primena milžinišką sūrį, smailiu galu atsuktą aukštupio link.

Pasak Lietuvos geologijos tarnybos (LGT) Inžinerinių geologinių tyrimų poskyrio vedėjo Vido Mikulėno, šis įspūdingas riedulys – šiemetinio pavasarinio ledonešio išdaiga. Ledonešio būta pakankamai stipraus, kad iš upės vagos išstumtų tokį „sūrį“. Jeigu šio riedulio kitas ledonešis nenuneš gilyn į Nerį, jis bus įtrauktas į Lietuvos geotopų sąrašą.

Geotopus LGT tiria ir registruoja jau trečią dešimtmetį – nuo 1995 m. Jų sąrašė dabar galima rasti informacijos apie 613 geologinių, geomorfologinių, hidrogeologinių ir hidrografinių gamtos paveldo objektų. Į šį sąrašą, be šaltinių, atodangų, atragių, daubų, griovų, kopų, olų, ozų, smegduobių ir kitų objektų, įrašyti ir 182 rieduliai bei 10 jų ekspozicijų, taip pat 19 riedulynų.

Kreiva statistika: ar tikrai lietuviai – daugiausiai išgeriančiųjų lyderiai?

Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) duomenimis, Lietuva užima trečiąją daugiausiai alkoholio suvartojančių šalių reitingo vietą. Tačiau naujausias tyrimas rodo, jog vienam vyresniam nei 15 metų Lietuvos gyventojui 2015 m. teko 13,14 litro suvartojamo grynojo alkoholio – tai 2,26 litro mažiau, nei rodo paskutiniai PSO duomenys.

Lietuviai nėra abstinentai, bet nėra ir alkoholio vartojimo lyderiai: remiantis šiuo tyrimu, alkoholio suvartojama panašiai kaip Čekija, Vengrija, Portugalija ar Slovakija, ir tikrai mažiau nei Rusija, Moldova, Baltarusija, Rumunija, Ukraina.

Vienos iš tyrimo užsakovų – Lietuvos viešbučių ir restoranų asociacijos – prezidentė Evalda Šiškauskienė įsitikinusi, jog Lietuvos valstybės pateikimas kaip daugiausiai geriančios Europoje ir net pasaulyje smarkiai kenkia šalies įvaizdžiui.

Tarpusavyje nesutampantys ir su oficialiais Valstybinės mokesčių inspekcijos skaičiais prasilenkiantys tarptautinių organizacijų pateikiami alkoholio suvartojimo Lietuvoje duomenys privertė suabejoti jų patikimumu. Dėl šios priežasties tarptautiniu Lietuvos įvaizdžiu besirūpinančios verslo organizacijos nusprendė atlikti išsamesnę šios problemos analizę.

„PSO rėmėsi Lietuvos statistikos departamento pateiktais duomenimis, kurie apskaičiuoti šalyje parduoto alkoholio kiekį padalinus iš gyventojų skaičiaus. Toks skaičiavimas turėtų būti patikslintas atsižvelgiant į papildomus faktorius – šešėlių, turistų suvartojamą ar emigrantų išsivežamą alkoholį“, – sako Lietuvos viešbučių ir restoranų asociacijos bei Lietuvos pramoninių konfederacijos užsakymu

tyrimą atlikusios bendrovės „Ekonominės konsultacijos ir tyrimai“ (EKT) partneris Darius Dulskis.

EKT atlikto tyrimo metu buvo įvertintas ir turistų suvartoto bei išsivežto, emigrantų į kitas šalis išgabento bei šešėlinėje rinkoje įsigyto alkoholio kiekis. „Jei didelėje valstybėje, kur gyvena keliasdešimt milijonų žmonių, turizmas šalies statistikai daro ne itin didelį poveikį, mažose šalyse jis iš esmės gali pakeisti skaičius. Lietuvoje pernai apsilankė per 2 mln. turistų, o gyventojų turime ne visai 3 milijonus. Ne paslaptis, kad atostogų metu alkoholio paprastai vartojama daugiau nei dirbant, ir tai būtina įvertinti“, – sako D. Dulskis.

„Ne paslaptis, kad tokios šalys kaip Lietuva traukia užsienio piliečius ne tik lankytinomis vietomis, bet ir kokybišku bei nebrangiu maistu. Tuo pačiu suvartojama ir nemažai alkoholinių gėrimų. Rinkos tyrimų agentūros „Spinter“ atliktas tyrimas patvirtino, kad turistai labai dažnai lauktuvėms įsigyja alkoholio, o vakarus dažniausiai praleidžia baruose ir restoranuose. Žinoma, tai daro įtaką statistikos rodikliams“, – tikina Lietuvos viešbučių ir restoranų asociacijos prezidentė E. Šiškauskienė.

Tyrimė taip pat atsižvelgta ir į daugiau nei 200 tūkst. lietuvių emigrantų, gyvenančių didžiausių akcijų valstybėse – Jungtinėje Karalystėje, Airijoje, Norvegijoje ir Švedijoje. Tiek patys emigrantai, tiek nuolat į šias valstybes kursuojantys siuntų autobusiukai atveža pigesnių prekių. Tikėtina, kad nemažai alkoholio išgabena ir organizuotai. Štai 2015-ųjų pabaigoje į Švediją vykęs lietuvis kroviniu automobiliu nelegaliai mėgino išvežti 11 tūkst. litrų degtinės.

Apdovanoti 2015 metų reikšmingiausių vaikų ir paauglių knygų kūrėjai

Tarptautinei vaikų knygos tarybai (IBBY) pasiūlius balandžio 2-ąją, per danų pasakininko Hanso Kristiano Anderseno gimtadienį, švęsti Tarptautinę vaikų knygos dieną, ji minima nuo 1967 metų. Lietuvoje Tarptautinė vaikų knygos diena švenčiama nuo 1993-ųjų. Šiais metais IBBY Lietuvos skyriaus premijos metų kūrėjams įteiktos 24-ąją kartą.

IBBY Lietuvos skyriaus sudarytos ekspertų komisijos apdovanojimus už geriausias ir reikšmingiausias 2015 metų vaikų ir paauglių knygas šį kartą skyrė devyniose kategorijose:

* **Vinco Aurylos premija** – už reikšmingiausių metų vaikų literatūros tyrinėjimų ir sklaidos knygą „Šeimos vaizdins sovietmečio lietuvių literatūroje vaikams“ skirta literatūrologei Loretai Jakonytei (išleido Lietuvių literatūros ir tautosakos

institutas);

* **Aldonos Liobytės premija** – už reikšmingiausių metų debiutą – Aidui Jurašiui už knygą „Akmenukų pasakos“ (išleido Labdaros ir paramos fondas „Švieskime vaikus“);

* **Meniškausiai iliustruota metų knyga paaugliams** – Justino Žilinsko „Mano Vilnius mano“ (leidykla „Aukso žuvis“). Apdovanojami knygos dailininkai: dailininkė iliustruotoja Birutė Zokaitytė, komiksų kūrėjas Povilas Jankūnas ir dizainerė Agnė Dautartaitė-Krutulė;

* **Domicelės Tarabildienės premija** – už gražiausių metų knygą – Skirmantai Jakaitei, iliustravusiai Solveigos Masteikaitės knygą „Lėti ir tylūs dalykėliai“ (išleido „Right Thing“);

* **Reikšmingiausias ir meniškiausias metų vertimas vyresniesiems paaugliams** – Teodoro Četrausko

iš vokiečių kalbos išversta Antonios Michaelis knyga „Pasakininko istorija“ (leidykla „Alma littera“);

* **Reikšmingiausias ir meniškiausias metų vertimas vaikams** – Gabijos Kiaušaitės iš slovėnų kalbos išversta Janos Bauer knyga „Raganiukė gūdžioje girioje“ (leidykla „Nieko rimto“);

* **Geriausia metų knyga mažiausiems skaitytojams** – Evelinos Daciūtės ir Ingos Dagilės sukurta paveikslėlių knyga „Drambliai ėjo į svečius“ (leidykla „Tikra knyga“);

* **Geriausia metų realistinė prozos knyga paaugliams** – Akvilinos Cicėnaitės „Niujorko respublika“ (leidykla „Alma littera“);

* **Prano Mašoto premija** – už geriausių metų vaikų bei paauglių knygą – Rebekai Unai už „Atjunk“ (leidykla „Alma littera“).

Laureatai

AUKSAS MŪSŲ!!!

DONATA VAIČIULYTĖ, MONIKA VALINČIŪTĖ

Krepšinis – populiariausia sporto šaka Punske. Šioje srityje turime nemažai pasiekimų. Punsko licėjaus krepšininkai savo laimėjimais mokyklos vardą garsina visoje Palenkės vaivadijoje. Visada troškome įgyti geriausios komandos titulą. Šią svajonę Kovo 11-osios licėjaus moksleivėms neseniai pavyko įgyvendinti. Auksas mūsų rankose!

Palenkės vaivadijos merginų krepšinio finalo ketverto varžybos įvyko balandžio 13 d. Punske. Kai mūsų treneris pasakė, jog dėl čempionių vardo kovosime „namie“, labai nudžiugome. Pagalvojome, kad sporto salėje, kurioje nuo mažens treniravomės, mums bus drąsiau siekti taurės ir didelės pergalės. Žinojome, kad draugai ir visi Punsko krepšinio sirgaliai mus palaikys.

Sporto salės balkone išvydome didelį būrį sirgalių. Tai buvo ne tik Punsko mokyklų mokiniai, bet ir studentai, kurie nusprendė

Tomo Bernecko nuotr.

Tomo Bernecko nuotr.

Tomo Bernecko nuotr.

šià svarbià dieną pasilikti savo buvusiøje mokykloje kartu su mumis. Jie atsinešë bûgnus bei kitokius atributus. Per visas žaidynes netrûko mus palaikančių šûkių.

Pirmiausia susirungëme su Balstogës 4-uøju licëjumi. Žaidimas buvo labai įtemptas, jautëme didelę baimę. Bet žinojome, kad šià dvikovà turime laimëti. Nepaisant to, kad rungtyniù pradžia buvo sunki, laimëjome rezultatu 61:24 ir turëjome užtikrintà antràjà vietà. Šiuo pasiekimu buvome labai patenkintos, nes žinojome, kad kova su ilgametëmis čempionëmis bus ypatingai sunki. Juk Balstogës 2-ojo licëjaus merginù komandos jau daug metù niekam nepavyko nugalëti. Su šios didelës miesto mokyklos merginomis susirungëme pusfinalyje, kur jos laimëjo dviejù taškù persvara. Nusprendëme, kad turime šansà varžoves nugalëti. Po ilgù treniruočių dar kartà akis į akì susitikome su šia komanda Punske. Žinojome, kad turësime atiduoti visas savo jëgas.

Dvikova buvo be galo svarbi ir

sunki. Tik paskutiniame këlinyje išsiveržëme į priekì. Laimëjome rezultatu 43:34. Teisëjams paskelbus rungtyniù pabaigà, mûsù akyse sublizgëjo džiaugsmo ašaros. Kartu su palaikymo komanda skandavome: „Ačiù, ačiù!“ Auksas buvo mûsù!!!

Tomo Bernecko nuotr.

Visi džiaugësi kartu su mumis, juk pirmà kartà licëjaus istorijoje Punsko komanda tapo geriausia Palenkës vaivadijoje. Pagaliau pavyko nugalëti Balstogës 2-ojo licëjaus merginù komandà. Anot mûsù trenerio Dariaus, revanšas buvo skanus. Ilgai negalëjome patikëti savo pasiekimu, nors visi mus sveikino su pergale. Vëliau buvo teikiami medaliai ir paskelbtos geriausios žaidëjos. Mûsù komandoje šis titulas atiteko abiturientei Daliai Vydraitei.

Šiais metais Punsko licëjaus merginù krepšinio komandai atstovavo: Dalia Vydraite, Irmina Liškauskaitë, Edita Zdanavičiutë, Ingrida Liškauskaitë, Daiva Griugutytë, Diana Dzemonaitë, Audra Uzdilaitë, Monika Valinčiutë, Donata Vaičiulytë, Jovita Zdanantytë, Greta Pečiulytë. AČIÙ tariame mûsù treneriui, mokytojui

Dariui Valinčiui, kuris nuo pat pradziù tikëjo, kad galime pasiekti pačius geriausius rezultatus. Viliamës, kad tai ne paskutinis didelis Punsko licëjaus laimëjimas.

Policininkas Juozas Kvaraciejus (1908–1947)

GINTARAS LUČINSKAS

Juozas Kvaraciejus, Jono sūnus, gimė 1908 m. kovo 17 d. Alytaus apskrityje, Merkinės valsčiuje, Česukų kaime, ūkininkų šeimoje. 1916–1918 m. mokėsi Gudakiemio pradinėje mokykloje, kur baigė du skyrius, 1919–1920 m. – Merkinės pradinėje mokykloje (čia baigė trečią skyrių), 1921–1926 m. – Merkinės vidurinėje mokykloje (baigė 4 progimnazijos klases). 1926 m. rugsėjo 1 d. pradėjo mokytis Alytaus gimnazijoje, tačiau metų pabaigoje sunkiai susirgo ir iš gimnazijos pasitraukė. Nuo 1930 m. gegužės 1 d. iki 1931 m. spalio 1 d. tarnavo Lietuvos kariuomenėje. 1931 m. birželio 15 d. jam suteiktas sanitarijos jaunesniojo puskarininkio laipsnis. 1932 m. sausio 10 d. pradėjo tarnauti Lietuvos pasienio policijos Trakų bare eiliniu policininku. 1932 m. vasario 1 d. pervedamas į vidaus policiją ir komandiruojamas į policininkų-kandidatų mokyklą Kaune, kurią baigė 1932 m. birželio 15 d. Paskiriamas į Trakų apskrities Žiežmarių policijos nuovadą policininku. Nuo 1934 m. rugpjūčio 1 d. tarnavo Alytaus apskrities Alytaus policijos nuovadoje policininku. 1934 m. gruodžio 16 d. paaukštinamas vyresniuoju policininku ir iškeliamas į Nemunaičio policijos punktą (prie Alovės policijos nuovados) vedėju. 1935 m. birželio 1 d. perkeliamas į Pivašiūnų policijos punktą (prie Butrimonių policijos nuovados) vedėju. Nuo 1938 m. rugpjūčio 10 d. iki spalio 28 d. mokėsi

Policininkas Juozas Kvaraciejus, 1938 m.

Policijos mokykloje Kaune, kur baigė policijos valdininkų XXIII laidą. 1939 m. rugsėjo 17 d. paskirtas Valkininkų apskrities Rūdiškių policijos nuovados viršininko padėjėju. 1939 m. spalio 1 d. perkeltas į Paluknės policijos punktą (prie Rūdiškių policijos nuovados) vedėju. 1940 m. vasario 16 d. paaukštinamas vachmistru ir iškeliamas šioms pareigoms į Eišiškių apskrities Eišiškių policijos nuovadą.

1933 m. sausio 5 d. J. Kvaraciejus įstojo į Lietuvos šaulių sąjungą, priklausė Trakų apskrities šaulių rinktinės Žiežmarių šaulių būriui, vėliau – Alytaus apskrities šaulių rinktinės

Pivašiūnų šaulių būriui. 1940 m. rugsėjo 15 d. sovietų valdžios iš tarnybos atleistas, grįžo į tėviškę pas brolių Petrą Kvaraciejų. Dirbo prie sielių plukdymo, draudimo agentu. 1941 m. pavasarį sovietų valdžios pradėtas sekti, numatytas suimti. Namuose negyveno, pradėjo slapstytis. Suorganizavo apie 20 apylinkės vyrų antisovietiniam pasipriešinimui, kurie kaupė ginklus, platino nelegalią literatūrą ir kartu slapstėsi. 1941 m. birželio 14-osios ankstyvą rytą atvyko Merkinės ginkluoti milicininkai į Česukų kaimą areštuoti J. Kvaraciejaus, tačiau jam pavyko pabėgti. Iki karo pradžios su kitais aktyviais slapstėsi, gyveno nelegaliai. 1941 m. birželio 23 d. Merkinėje sukilėliai įkūrė tautinį Komitetą tvarkai palaikyti. Jo sudėtyje buvo ir J. Kvaraciejus. Komiteto nariai išrinko jį Merkinės policijos nuovados viršininku. Sukilėliams išduoti

leidimai ginklams laikyti.

1941 m. rugpjūčio 1 d. J. Kvaraciejus paskirtas Alytaus apskrities I Varenos nuovados viršininku. 1942 m. vasario 20 d. jis perkeltas į Alytaus apskrities Butrimonių policijos nuovadą viršininku. Dalyvavo antinacineje rezistencijoje: platino slaptą lietuvišką spaudą („Į Laisvę“, „Kova“ ir kt.), kaupė ginklus, įspėdavo jaunus vyrus apie numatomas vokiečių gaudynes. 1943 m. rugpjūčio 1 d. perkeltas į Alytaus miesto policijos nuovadą eiti viršininko pareigas, tačiau rugpjūčio 28 d. vėl grąžintas į Butrimonių policijos nuovadą viršininku. 1943 m. spalio 17 d. jam

Gintaro Lučinskio nuotr.

Paskutinė Juozo Kvaraciejaus slaptystos vieta Puvočių kaimo (Varėnos r.) sodybos rūsyje. 2015 07 29

pavestos Svyrių apskrities policijos vado pavaduotojo pareigos. 1944 m. pavasarį, grįžęs atostogų į tėviškę, įstojo į pagrindinę LLA organizaciją, paskirtas LLA Merkinės kuopos vadu. Organizavo slaptus susirinkimus, verbavo naujus narius. Po sovietų reokupacijos, nuo 1944 m. liepos 25 d. J. Kvaraciejus jau ieškomas NKVD, siekiant areštuoti. Nuo to laiko gyveno nelegaliai. Buvo ginkluotas, organizavo vyrus antisovietiniam pasipriešinimui Merkinės apylinkėse.

Petras Kvaraciejus, Jono sūnus, gimęs 1910 m., 1946 m. vasario 18 d. ištremtas į Sibirą dėl brolio Juozo antisovietinės veiklos. Petro žmona Ona, sūnūs Juozas ir Algimantas sugebėjo pasislėpti.

Partizanas Juozapas Čaplikas, Tomo sūnus, gimęs 1926 m. Merkinės vlsč., Norulių k., 1990 m. atsiminimuose rašė: „Pirmasis partizanų būrys [Merkinės] apylinkėse susitelkė 1944 m. pabaigoje, gal dar prieš Klepočių įvykius. Jame būta apie 100 vyrų, vadovavo Kvaraciejus iš Česukų kaimo.“

KGB parengtame rinkinyje „Hitleriniai parašutininkai“ (Archyviniai

dokumentai, VIII rinkinys, Vilnius, 1966, p. 141–142) skelbiamos areštuoto desantininko Antano Baublio, Antano sūnaus, gimusio 1914 m. Merkinėje, 1945 m. vasario 5 d. parodymų ištraukos, kur minimas ir J. Kvaraciejus: „[1945 m.] Bradauskas pasakojo, kad per specialius ryšininkus palaikęs ryšius su gauja, kuri slapstosi kažkur miške, tikslios vietos nenurodė, ir kuriai vadovauja Juozas Kvaraciejus iš Merkinės valsčiaus, Česukų kaimo. Kvaraciejų pažįstu. Buržuazinėje Lietuvoje jis baigė policininkų mokyklą, buvo policijos vachmistras, o hitlerinės okupacijos metu buvo policijos viršininkas iš pradžių Varėnos valsčiuje, o vėliau Svyriuose. Girdėjau, jog Kvaraciejus gauja yra Leipalingio valsčiuje, Žaliamiškyje.“

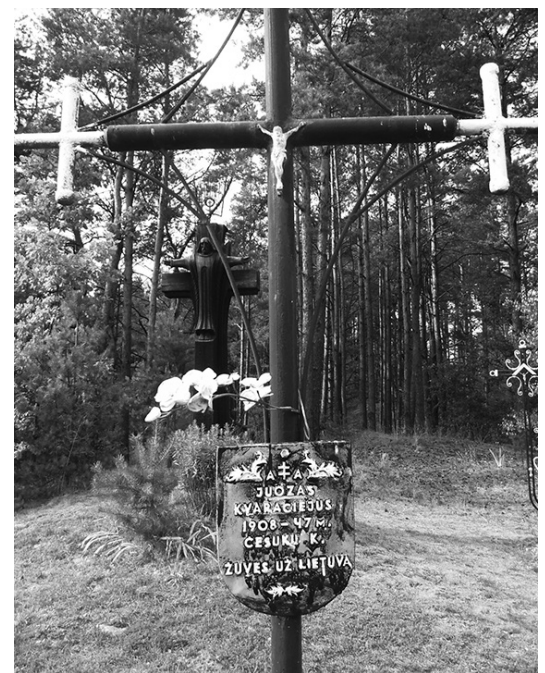
LYA operatyvinių bylų kartotekoje yra kortelė Nr. 18715 (paieškos byla Nr. 3570), kurioje nurodyta, kad „vokiečių bendrininkas“, tarnavęs vokiečių policijoje Juozas Kvaraciejus „buvo bandoje, 1945 metais nužudytas“. Paieška nutraukta 1959 m. dėl J. Kvaraciejaus mirties.

Leidinyje „Lietuvos gyventojų

genocidas“ (II tomas, K-S, 1944–1947, Vilnius, 2002, p. 268) įrašytas Kvaraciejus, partizanas „Vienišius“, žuvęs 1946 m. kovo mėn. Alytaus apskrityje.

Partizanas Juozas Jakovonis-Tigras 2015 m. birželio mėn. teigė, kad iki jo suėmimo (t. y. iki 1946 m. gruodžio 8 d.) buvęs policininkas J. Kvaraciejus, kurį jis asmeniškai pažinojo, slapstėsi Puvočių kaimo apylinkėse. Duomenų, kad J. Kvaraciejus legalizavosi ar išdavė partizanus – archyvuose nerasta. Jo pusbrolis Jurgis Kvaraciejus, Vaitiekaus sūnus, gimęs 1917 m. Merkinės valsčiuje, Česukų kaime, buvo Dainavos apygardos partizanas, slapyvardžiu Žaibas, žuvęs 1947 m.

J. Kvaraciejus yra įrašytas ir išėmimoje Leonardo Kerulio sudarytame leidinyje „Pokario Lietuvos laisvės kovotojai“ (Pasaulio lietuvių archyvas, Chicago, 1988, p. 127): „Kvaraciejus Juozas, Česukų k., Merkinės vls., Alytaus aps., buv. polic. vachmistras, vokiečių ok. metais polic. virš. Varėnoje, vėliau Svyriuose. 1945.I-II minimas part. būrio vad. Žaliamiškyje, Leipalingio vls., Seinų aps.“

Atminimo kryžius Juozui Kvaraciejui Merkinės Kryžių kalnelyje. 2015 09 12

1947 m. gegužės mėn. pradžioje J. Kvaraciejų, besislapstantį Merkinės valsčiaus Puvočių kaimo vienos iš sodybų rūsyje, išsivedė ginkluoti asmenys ir nuo to laiko jis dingio be žinios. Jo kūnas nebuvo rastas. Spėliota, jog tai padarė „miškiniai“, nes tariamai J. Kvaraciejaus dėdė Viktoras Javaišis buvo „šnipas“. Po 12–15 metų Puvočių miške (keli kilometrai nuo Puvočių kaimo), traktoriui ariant priešgaisrinę liniją, buvo išarti žmogaus kaulai, kurie buvę negiliai užkasti. Mat 1947 m. pavasaris buvo vėlyvas ir gegužės pradžioje dar buvęs įšalas. Vietiniai gyventojai spėliojo, kad tie kaulai J. Kvaraciejaus. Nužudymą galima pavadinti „nelegaliu“, nes partizanų dokumentuose taip pat nerasta PKLT sprendimo. Kaip teigė viena istorijos liudytoja: „Juozą Kvaraciejų nušovė, nes jis per daug žinojo...“

Slapstydamasis nuo sovietų baudėjų persekiojimų, J. Kvaraciejus 1946–1947 m. rašė atsiminimus. Juose vaizdingai aprašė savo gyvenimo kelią. Piemenuko įspūdžiai iš Pirmojo pasaulinio karo mūšių Česukų kaimo apylinkėse, lietuvių ir lenkų kovų epizodai Merkinės apylinkėse 1919–1920 m., mokslo metai Merkinės progimnazijoje, o vėliau Alytaus gimnazijoje atskleidžia skaitytojui kaimo vaiko kelią į Lietuvos kariuomenės gretas, į kurias buvo pašauktas 1930 m., ir tarnybos Lietuvos policijoje metus (1932–1940 ir 1941–1944). Ypač skaudūs pirmosios (1940–1941 m.) ir antrosios (nuo 1944 m.) sovietinių okupacijų išgyvenimai, kuriuos autorius fiksavo pogrindyje iki pat savo tragiškos žūties 1947 m. gegužės mėn. pradžioje.

J. Kvaraciejus dar sukūrė per 30 dainų ir eilėraščių, kurie užrašyti dviejuose sąsiuvinuose 1945–1947 m. Anot eilių autoriaus, „eilėraščiai gal atrodyt juodi – pesimistiški, kaip ir mano bei visos Lietuvos šių dienų gyvenimas“. Rinkinyje yra eilėraščiai: „Partizanui daina“, „Sunku gyventi“,

„Žuvusiems draugams“, „Pavergtoji tėvynė“, „Sugriauta tėviškė“, „Kam mus šaudo“, „Laisvės kovotojams“, „Kam jie mus kankina“, „Motinai“, „Bolševikai siaučia“, „Nekukuok, gegute“, „Tu numirei“, „Stribokams“, „Parblokštas gyvenimas“, „Džukų partizanams“, „Žuvusiam draugui“, „Laisvės troškimai“, „Sunki buitė“, „Vergovėje“, „Partizano dalia“.

Merkinės Kryžių kalnelyje Atgimimo pradžioje buvo pastatytas kryžius Juozui Kvaraciejui pagerbti, o knyga „Policininko užrašai“ tebus nedidelis paminklas patriotui atminti.

Juozas Kvaraciejus **Partizano troškimai**

*Kai sužydės tėvynės sodai,
Kai pasipuoš pievos ir laukai,
Kai pasklis svaigusis aromatas
Ir subanguos Nemuno krantai,*

*Tada surink man gėlių puokštę
Ir padėk ant mano kapelio.
Jas paliek gailiomis ašarėlėmis
Ir pabudink mane iš miegelio.*

*Žuvo mano idealai
Ir troškimai krūtinės jaunos.
Žuvo mano jaunos dienos,
Nesulaukus laisvos Lietuvos.*

*Bet prabėgs vergovės dienos
Ir vėl bus laisva Lietuva.
Tik mano jautrioji širdužė
Paliks čionai amžinai viena.*

*Tik keleivis gal užklydęs,
Čia sustojęs tyliai pagalvos,
Kad čia guli žuvęs partizanas,
Nukankintas priešų Lietuvos.*

*Kam beprasmiškos kankynės,
Kam vergovės pančiai varžo mus.
Kodėl pasaulis žiaurus – neteisingas,
Amžinai kankina silpnesnius.*

1947.III.19

Gruodžio 8 dieną Seinų li-cėjuje dėstytojo Majausko pamoką nutraukė kitas dėstytojas, kunigas Jacina. Jis įėjo į klasę ir paklausė, ar jo kolega yra matęs Napoleoną iš arti ir ar atsimena imperatoriaus veido bruožus. Šis atsakė, kad matė Napoleoną Varšuvoje 1806 m. iš gana didelio nuotolio. Jacina papasakojo, kad į Seinus kartu su Napoleono dvaro maršalu Kolenkuru atvyko vienas žmogus, labai panašus į patį imperatorių. Tada Majauskas parodė į B. Butkevičių ir pasakė, kad šitas jaunuolis vasarą turėjo galimybę Vilkaviškyje stebėti Napoleoną iš arti.

Pamiršę mokslus abu dėstytojai su B. Butkevičiumi nuvyko į Miciulevičiui priklausiusią užėigą „Cafe-haus“. Pamatęs žmogų, pasivadinusį Kolenkuro sekretoriumi Rainevaliu, B. Butkevičius iškart atpažino Napoleoną. Imperatorius dėvėjo jėgerių pulko uniformą, ant kurios buvo užsivilkęs žalio aksomo striukę sabalų kailių pamušalu. Vietoj įprastos „napoleoniškos“ skrybėlės jis nešiojo žemines sabalų kailių kepurę. B. Butkevičius savo mokytojams pasakė, kad prieš juos tikrai pats imperatorius. Majauskas pašnibždėjo, kad Napoleonas, matyt, keliauja inkognito ir apie tai visiems pasakoti nederėtų.

Gandas apie Napoleono apsilankymą vis tiek pasklido po Seinus ir užėigoje vis daugėjo norinčių pamatyti imperatorių smalsuolių. Napoleonas nekreipė į juos dėmesio, tik tai vis taikėsi pabūti arčiau krosnies, ant kurios užėigos šeimininkė Miciulevičienė ruošė maistą svečiams. Kadangi jis trukdė šeimininkei, ši vis vydavo šilumos mėgėją šalin. Norėdamas įsiteikti, Napoleonas tyliai jai šnabždėjo: „Belle polonaise.“ Tik dėl to jo buvimas prie krosnies netapo labiau toleruojamas. Netrukus į užėigą įėjo gvardijos karininkas, Seinų garnizono komendantas. Jis priėjo prie Napoleono ir, pavadinęs

1812 metai Seinų apylinkėje

VIRGINIJUS OŽELIS

jį imperatoriumi, atidavė pagarbą. Napoleonas paklausė: „Iš kur žinai, kad aš imperatorius?“ Karininkas parodė ant savo munduro kabantį garbės legiono ordiną ir pasakė, kad atsimena, kaip pats Napoleonas jį įteikė už pasižymėjimą Vagramo mūšyje. Tada Napoleonas pasakė, kad nebėra prasmės slėpti savo tapatybę, ir įsakė karininkui suradus valsčiaus viršininką (subprefektą) atvesti į užėigą. Karininkas išeidamas liepė visiems susirinkusiems žmonėms nusiimti kepures, nes salėje esąs imperatorius. Visi taip ir padarė. Napoleonas padėkojęs liepė nekreipti į jį dėmesio ir užsiimti savo reikalais. Žmonės vis tiek liko neprisidengtomis galvomis, o užėigos šeimininkė jau nebevaikė Napoleono nuo krosnies.

Atvykus komendantui su subprefektu, imperatorius juos nusivedė į kitą kambarį, kur jau buvo Kolenkuras, generolai Rapas ir Sokolnickis bei gvardijos ulonų pulkininkas Vonsovičius. Napoleonas išreiškė susirūpinimą dėl gandų apie netoli Augustavo pasirodžiusius kazokų dalinius. Subprefektui L. Ivaškevičiui jis paliepė pasirūpinti kelionės nuo Seinų iki Augustavo saugumu ir lydėti jį asmeniškai. Napoleonas, pietaudamas

Seinų karčiama 1882 m.

su savo palyda, pastebėjo ant sienos kabantį paveikslą. Jame buvo pavaizduotas jo susitikimas su Rusijos caru Aleksandru I ant plausto Nemune 1807 m., pasirašant Tilžės taikos sutartį. Žiūrėdamas į paveikslą, Napoleonas pradėjo kalbėti apie likimo nepastovumą ir lyginti

savo padėtį 1807 m. su dabartine.

Po pietų, išėjęs į užėigos prieangį, imperatorius surengė vietinių nacionalinės gvardijos dalinių apžiūrą. Juos sudarė Seinų miestiečių nacionalinės gvardijos padalinys ir iš apylinkių kaimiečių suformuoti pikinierių bei pionierių daliniai. Nors kaimiečių dalinių apranga imperatoriui pasirodė gana juokinga, jų žvali laikysena, esant daugiau kaip 20 laipsnių šalčio, paliko gerą įspūdį. Kai nacionalinės gvardijos kariai, vadovaujami 80-mečio kapitono Želnios, ginklu pagerbė imperatorių, o pikinieriai, iškėlę ietis, pradėjo šaukti: „Tegyvuoja imperatorius!“, Napoleonas buvo tiesiog sužavėtas. Padėkojęs kariams, jis paklausė subprefektą, kiek jų yra. Subprefektas atsakė, kad Seinų nacionalinėje gvardijoje ir kituose valsčiaus daliniuose esą daugiau kaip 2000 karių. Napoleonas kreipėsi į savo palydą ir pasakė, kad jeigu pats mažiausias Varšuvos kunigaikštystėje Seinų valsčius gali surinkti 2000 karių, tai iš visų 100 kunigaikštystės valsčių susirinktų išspūdinga 200000 karių armija.

Ne tik apie Dvarčėnus

EUGENIJA PAKUTKIENĖ

Gražus ca šitas Dvarčėnų kaimas su gražom pavardėm: Virbalai, Rogliai, Petkevičiai, dveji buvo Armanavičiai. Aplink vien gražūs ažarai: Dubelis, Štabynkis, Berznykas, Pircis, Balandzis... Vieni pardavę pakrantes, kici ne. Seniau kožnas galėjom žuvauc, o paskui suprivatnino ir nei daveisi, nei kų. O tep tai ir gyvuliam vandenio bėčkon parsiveži, ir pasgaudai žuvies. Viskas kitap, ir žuvies jau neliko kap seniau...

Kedais buvo vien lietuviškas kaimas, dabar maišytas kaimas. Da vyrasni vaikus išmokinį lietuviškai, ba daugiausia tai marcos atėjį in Dvarčėnus iš Žagarų, Kalviškių, o jau jau ni parveda lenkutes, sako, kad jiem langviau lankiška. Nu ir tep maišosi.

Kap sako, visur gerai, alia namie gerausia. Kad ir ne balci pyragai kvepia, alia savas kampas, savas dokas an galvos. Ko raikia? Nėr ca mūs

kolonijoj lygių laukų. Pas mus balų nėra, cik kalnukai. Va už kelio, kur tokia kap bala, klonukas, tai kedais buvo šalcinukas, alia kap sumelioravo, prapuolė ca ir vanduo, ty vandenio neliko, nuplaukia po žami toliau in ažarus. An šitų kalnukų sunku buvo arkliais dzyrbc, alia prieg visko žmogus pripranci: ir prieg pyragų, kap sako, ir kietos juodos duonos. Va aršausia vežimų vežc, tai kap nuviršta – pasidaro puskecvirto. O tankiai virto. Tai tas, katris krauna vežimų, tai žūrėk – ir rituoja nuog kalnuko, kap išvirsta. Oi, raikėj tėtuku privargcie su arkliais. Būdavo – laiko vadelas intempis, tokį ir hamulcų prie pasturgalinių ratų buvo instrainis. Šatrų dėj an prikrauto vežimo šieno arba javų. Alia buvo, kad ir iš po jos išslinko ir nuvirto vežimas, tai tadu per pora sykių raikia vežc. O jau sunku išlupc nuvirtusį suspaustų šienų, jau gerai, išsyk iš kūgio kap imi.

Mumiem paskui su traktoru langviau buvo, nei tėtuku, ba inmecii pyrmų bėgį ir iki namų povali parvažuoji. Dabar jau 10 ha žamės, išnuomavom, cik dėl savį paslikom pora kiaulių, veršų. O kap sako, kap daugiau turi, daugiau raikia: ir trąšų, ir in traktorų ko inplyc, o ir tep mažai lieka, ba menkos supirkimo kainos. Netoli turim ir savo 2 hektarus miško, tai malkos nebrokas. O ca iš kitos pusės tai va cik už namų krūmai aina net iki Žagarų. Miškas tai ir žvėrukai, matom, visokių ca pasirodo, o tankiausia tai pripratus lapukė kūmukė. Tuoj va pro plyšį cik žūrėk, kap lapė slampina, jau cik vištos kudakuoja. Ir tokia prie cynginio macyc – negali ar nenori sanų vištų ėsc, tai vis pasgauna kad cik jaunesnį, kur minkštesni kaulai. Ir tep ca ji papratus, kap namuosa jaunus. Sakau, kad vigadų dabar ne cik žmonės, alia ir žvėrys ieškosi. Taigi

I Komunija. 1951 m. rugpjūčio 4 d.

Iš Savukų šeimos albumo

Iš Savukų šeimos albumo

Klevų, Aradnykų, Rakelijos jaunimas po mišių vaikščioja Seinų gatvėmis

sakau, kad ne cik mes, žmonės, žūrom, kad būt langviau, alia va kad ir lapė tokia kytra, kad kytrasnės neraičia. Cik neužsižūrėk – jau tupi prisiliscinus, o pasgavus vištų pasdalina su lapiukais ir kitųdzien vėl ateina. Numetam ir kaulų ar kokio galo, alia kur tau ims, jai višciena rūpi, ir jau.

Yra da pas mus ca sanas pečus su užpečkium. Statė tokias muliorus Žalvys iš Berznyko. Jis ty kur nuog Lietuvos ar parajį iš Lietuvos buvo, su dzviem sanukėm sasarim gyveno. Jos tai gražai nugyveno, da pjautuvu mokėj pjauc – abidzvi tynajus prieg miškų kap vienuolės – menkoj stubelkoj, virš 100 metų nugyveno ir viena, ir kita.

Pas mus nēr durpinių, tai nekasė durpių ca. Saniau tai kitan gali sodzaus – kaimo durpynai, tai tētukas susisodzina šaimynų vežiman ir duj. Tep pac arkliais ir in bažnyčų Berznyki, cik kap šventa, nebuvo, kad neisi, kinko arklį ir veža visus vaikus in pamaldas. Mūs parapija ne tep arci – ca pusiauokėlė ir in Sainus, ir in Berznykų, alia priskyre prieg Berznyko, ir tep likosi. Durpes kasė, darėm, lipdėm, dziovino ir paskui namo,

kap išdzūsta, o dulka, užkraca akis, kap ir kūlimas. Da pamenu spragilus. Nebuvo sunku succ ir kūlc, visur klojimas išmuštas molium, paciesia paklodį ir tep kulia. Nėj kap dabar su čabatais, o nusiauna prieg slankesco ir kūlė an škarpietkų. Nelaukė, kol šals, prieš Kalėdas skubinosi ar kiba navet prieš adventų, kad cik iškūlc. Kad pelės neėst, tai šalinėn iš laukų parveždzinėj kokius du akmenis, ir sakydavo mama, kad geriau tegu akmenis graužia, o negu grūdus. Nor tų pelių pilni kampai buvo ir svirni, ir kluoni, katės nespėj gaudzyc. O ir raikėj nemažai primalc dėl duonos ir gyvuliam. Cielais grūdais nešėrė.

Gyvulukai nuo visadu kytri buvo. Kiek jom tadu raikėj paėsc, ciek pelių pasgau ir tuoj an pečo graicau. Sakau, kad tos katės ir dabar kokios kytros: va kap ir ca tep pro langus važuoja tankiai, tai nelakia kap akis išpėlį, o pralaukia, kol mašina pravažuos, o cik tadu aina per kelių.

Dzidelė mūs šaimyna, raikėj ir duonos, ir aprangc. Linus teko ir sėc, ir rauc, daug sėjo. Paskui avis, žūsis mama laikė. Tai ir verpė, mezgė, tai mezgė...

Teko da ir mumiem, vaikam, rauc, mync. Kap pamisnu, tai mamai nelangva buvo. Žinau, kad sėj daug linų, ba gi ne baika visus aprangc. Raikėj ir išmync linai, priverpc, suausc. Paskui jau langviau, ba praslaikė avių, mezgė paskui jau iš vilnonių siūlų daugko. Laikėm avių nemažai, žūsus dėl patalų, paduškų.

Pircis tai buvo ne pas mus, o pas Roglius. Buvo medzinė, o kap netyča sudegė, tai pas juos pastatė molinį pircį jau arcau plento. Tai kap baigės mynimai, aj visi in jų prauscis. Pirmiau kiba vyrai, paskui moteros, o jau kaiminystės sentikų pircin tai visi ajo prauscis. Va ir starovierai turėj pircį ir turėj atsavuoju

dalykus in skolinimų ir sau. Va kap nuveini navet bile ko, tai neduos savo naudoto, o paduoda atsavuoju padėtų tamtyča skolinimu.

Dvarcėnų kaimi kadu tai gyveno daug rusų. Ir ca, ir aplinkui. Buvo mūs kaimi starovierų bažnyčkė, vadzyta molenu. Paskui jų išardė ir Krasnagrūdo ponas Aismontas rado gražasnį vietų, ir pervežė in Žagarus, ir pastatė an kalnuko, an sanų katalikų kapų.

Va ca, per kalnukų, iš mūs kaimo aina da sanas kelalis in Štabinkį. Nor nedaug liko ca rusų: Alnuosa, Alnukuosa, Stabinkin, ty Štabynkiuosa jų yra ir kapinynukas. Draugiški visadu buvo ir geri kaimynai, alia ca kap išnyko. Vieni sako – in Lietuvų pabėgo, kitų cik kapas dzidelis buvo, ba per karų daug Stabinkiuosa sušaudė. Paskui iškasė ir kur tai jų kaulus surinkį išvežė.

Lietuviškai vadzino mano tētukų ir dabar mus – Savukas, o lankiška inrašyta Sowuk. Mūs tētukas liko dzviejų metukų, kap numirė jo tėvas. Va tai dziedulio neteko mumiem pažyc, ciek žinom, kad jis nei lietuvys, nei lenkas, o šnekėj, kad iš Švecijos

ca kap usiliko ir mūs močutė su juom žanijos, cik vienų mūs tėtukų turėjo. Jiej vienų sūnų turėj – Vincu apkriškino. Kap dziedulis tep numirė graita, tai tadu kiba jo ir neišsiklausinėjo niekas, kap jis ca liko, iš kur acinėšė pavardį. Po dziedulio smerci tai mūs tėtukas cik su savo mamu gaspadoravo. Paskui kap jis apsižanijo, jau daug mūs turėjo, ba keturas dukteris ir tris sūnus. Va cik Birutė apsiliko Sainuosa, o kitos išsilakstė po visų Lenkijų.

Tėvukas mūs buvo išmokis graic armoniku. Graino su tokiu Dambrausku an vakarėlių – va kitoj pusėj kelio pas Petkevičius kluoni darė vakarėlius, kol javo nebuvo, tai pas Jasinskus, da Virbalus. Tai nuog pavasaro tankiai buvo šokiai. Ištvarko

(pašluoja klojimų, o tadu moliu viskas buvo išpylta, suvoliota) kluonelį ir suveidzinėjo. Raikėj pasilinksmyc kap nor. Dzviracais ir pėsci daugumoj. Mušės už savo kaimo mergas. Da su Žagarais sustardzinėjo, o iš kitų buvo, kad neinsilaidza bernų, ir jau. Kad nenuviliotų mergų. Paskui Aradnykuosa buvo svetlica. Mes irgi ajom ne cik in vakarėlius, alia ir lošiman priėmė. Baic tai ir dabar myliu.

Mūs mama iš namų Vilkelitė. Numirė prieš 10 metų. Ankscau atvažinėj jos pusasarė iš Vilkelių, ką liko Lietuvoj, kap rubežį Kleviškiuose perciesė. O tep tai nežinau, kad kokių giminių Lietuvoj būtų. Va tep pažįstamų daug lietuvių užaidzinėjo, ba ca pas mus arci prie kelio. Vieniems

ėjos, kiciems ne. Sakau: svecima bago-cysta ar turtas niekam naudos nedavė ir neduos. Prie pac kelio gyvenam, tai kap adarė rubežų, kilometrais stovėjo visi in Lietuvų. Tai pas mus užais persipokuoc. Tai argi škada? Visas kluonukas lietuvių, tai pasdeda, tai paima. Buvo teisyngi ir neskijojom, pasicikėjom... Neškada kampo, tegu naudojasi. Cik paskui tai visi mus pamiršo. Vieni prasgyveno per tų rubežį, kici ne. Visko buvo. Alia mes tai ty kap neprisruošėm, kad nuvažuoc. Užteko, kad ca atvažavį papasakoj, kad ty nieko gero, kad mes ca gerau turim, tai gal tode ir nenuvažavom.

Papasakoj Jurgis Savukas

LIETUVIŲ (JOTVINGIŲ, PRŪSŲ) JORĖ

Lietuvių (jotvingių, prūsų)
pavasario sutikimo šventė
po atviru dangum

2016 m. gegužės 8 d.
(sekmadienis)

14:00 val. Jotvingių ir prūsų amatų mugės atidarymas. Gyvenvietės lankymas, šaudymas iš lankų.

14:30 val. Senovinės apeigos. Prūsos, Lietuvos, Latvijos vėliavų pakėlimas. Jotvingių ir prūsų didvyrių pagerbimas. Ansamblių „Tėviškės aidai“ (Punskas), „Ančia“ (Suvalkai), „Kukumbalis“ ir „Alasėlis“ (Lietuva), „Griežlė“ (Šeštokai, Vidugiriai) ir ansamblio iš Kauno koncertai.

16:00 val. Jorės viralo „Dilgė“ ragavimas ir suneštinės vaisės. Bendras pasibuvimas.

Rengėja Jotvingių ir prūsų bendrija
Partnerė Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija
Rėmėja Punsco valsčiaus įstaiga

Bus renkamos aukos obeliskui žuvusiems jotvingiams, sūduviam ir prūsams pastatyti.

Balandžio 21 d. savo gimtadienį šventė
Danutė Auruškevičienė.

*Te niekad neapleis energija sparnuota
Ir akys šilumą jaunatvišką teskleis.
Širdis, tikėjimo žiedais aprvainikuota,
Te niekada pavargti Jums neleis.
Mes linkim Jums energijos, sveikatos
Ir šypsenos geros, plačios.*

*Tegul Jums skiriamus ILGLAUSIŲ METŲ
Dar šimtą kartų pakartos...*

*Vyras Jonas, dukra Darija su vyru Valdu,
anūkas Mantas, dukros Violeta,
Aurelija, Alina bei giminės*

*Debesų švelnumas neprilygsta jausmui,
Patirtam kartu gyvenime bendram.
Neprilygsta aistrai skrydis paukščio,
Nes patirti duota ne kiekvienam.
Kur galėtum rasti dangų savo sielai,
Jei ne Jūsų tyros laimės namuose,
Kur galėtum pasislėpti vienai dienai,
Jeigu ne pas Jus – laimingų širdyse.
Gera mums pajusti Jūsų šeimos laimę
Ir žinot, kad vietos čia visiems užteks.
Dovaną priimkit – mūsų visų meilę,
Tegu Jūsų dangūs niekad neužtams.*

Gegužės 10 d. 30-ąjį vestuvių jubiliejų švęs
Onutė ir Juozas Matulevičiai iš Pristavonių.
Šia proga linkime sveikatos, Dievo palaimos
ir ilgų bendro gyvenimo metų.

Dukros, žentai ir anūkai

*Ilgiausių metų palinkėsim,
Tegul nebus juose rudens,
Takai tebus pavasario gelėm nusėti,
Ir laimė širdyje gyvens.
Giedrų dienų tegul nestinga,
Daug sukakčių dar Tau atšvęst,
Dainuot širdy gyvenimą kas dieną
Ir laimėj bei džiaugsmę gyvent!*

Romą Kmieliauską 70-ojo gimtadienio
proga sveikina

*Žmona, vaikai su šeimomis ir
sesuo Aldona*

**GAMINAME IR
PARDUODAME VAŠKUOLES**
iš bičių vaško. Perkame vašką, korius.

Vaškuolė, Petras Vitkauskas,
Naujoji g. 13, Punkskas,
tel.: 609568471, 885888484

Gerbiamas Vincas Pečiuli,

nuoširdžiai sveikiname Jus garbingo
80-ojo gimtadienio proga,
linkėdami sveikatos ir džiaugsmo.

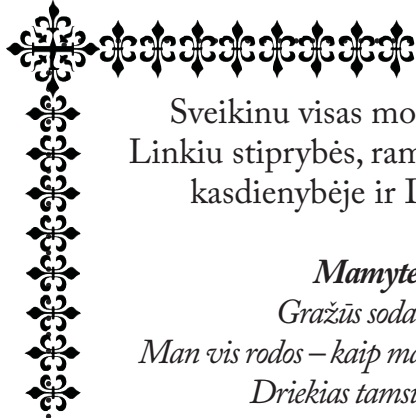
Ačiū, kad buvote ir esate su mumis.
Vis būkite šalia...

*Brangi kiekviena gyvenimo akimirka, nes ji nebesugrįžta.
Reikalingas kiekvienas šalia esantis, nes jis nepakartojamas.
Idomus ir vertingas gyvenimas prisiminimais,
nes jie suteikia pilnatvės.*

*Saugokite viltis ir svajones, nes jos padeda gyventi.
Branginkite save, nes esate labai reikalingas ir svarbus
žmogus savo šeimos ir mūsų, saviveiklininkų, gyvenime.*

Didžiausi linkėjimai gimtadienio proga!

Seinų mėgėjų teatro vaidintojai

Sveikinu visas motinas su jų švente.
Linkiu stiprybės, ramybės, daug šypsenos
kasdienybėje ir Dievo paguodos.

Mamyte, palauk

Gražūs sodai pavasarį...

Man vis rodos – kaip mamos plaukai balti, balti.

Driekias tamsus rūkas rytais,

O Tu nubėgai tais takeliais, tais pilkais.

Brangi mamyte, šaukiau, dar palauk

Ir širdies žaizdų savom ašarom neskalausk.

Atmenu, mamyte, kaip man meilų žodį tarei,

Tada laukuose šlamėjo žali ajerai,

Namuose duona kvepėjo skaniai,

O jaunystės galvoje skraidė margi aitvarai.

Gegutė kukoavo ir skaičiaavo vaikystės metus,

Tada atrode, kad gyvenimas bus labai saldus

Kaip tas pienas ir medus.

Mama, dovanok, gal nesupratau,

Kas yra meilė, ilgesys ir kas tai skausmai.

Aš labai, labai, mamyte, norėčiau dar Tave apkabinti

Ir iš rožių baltų Tau vainiką nupinti,

Padėkoti, mamyte, už Tavo vargus, džiaugsmus ir skausmus,

Už šypseną ir ištartus švelnius paskutinius žodžius.

Aš dar ne vieną ašarą nuo veido brauksiu

Ir Tave, mamyte, vis dar ilgėsiuos ir lauksiu.

Kas pavasarį baltuose sodo žieduose ir lauksiu, ir šauksiu:

Motinėle, kur Tu?

Motinėle, motinėle Marija...

Teresė Janušonienė

Valinčiai

IŠNUOMOJAMOS PATALPOS

Buvusios Valsčiaus kooperatyvo
parduotuvės pastate Navinykuose
išnuomojamos patalpos verslui ir
butas (pastogėje).

Teirautis tel. 575654910

UAB SANTAKOS KALVIAI

Metalo tekinimas, frezavimas,
virinimas, litavimas, žemės ūkio technikos
remontas, priekabų gaminimas, kalvystės
darbai.

Dirbame visą savaitę.

Santakos kaimas, Kalvarijos savivaldybė,
tel. +37061823333, +37061463333

UAB „SŪSMEDA“

Pjauname statybinę medieną
pagal užsakovo pateiktus matmenis.

Pristatome į vietą.

Geros kainos.

Sūsninkų kaimas, Kalvarijos savivaldybė
Tel. +37068261505

IEŠKOM AUKLĖS

ilgam laikui arba vasaros sezonui
1 ir 2,5 metų vaikams, taip pat kartu (arba
atskirai) namų tvarkytojos.

Vieta – Varviškės kaimas, t. y. 15 km nuo
Kapčiamiesčio, Lietuvoje.

Kaina sutartinė.

Darbas prasidėtų pavasarį, vasaros
pradžioje. Šiuo metu analogišką darbą
galėtume pasiūlyti Vilniuje.

Savo CV ar pasiūlymus
(būtinai su nuotrauka) siųsti
el. p. adresu vysnia.arch@parkas.lt.

LANGŲ GAMYBOS ĮMONĖ ĮDARBINS PARDAVIMO SPECIALISTĄ

Reikalavimai:

- puikus lietuvių kalbos mokėjimas (raštu ir žodžiu),
  - aukštasis išsilavinimas (geriausiai techninis),
- profesionalus naudojimasis kompiuteriu (programos CAD įvaldymas).

Siūlome:

- darbo sutartį įmonėje, kuri yra lyderė langų gamybos srityje,
- stabilų įdarbinimą ir galimybes ugdyti gebėjimus.

Įdarbintas asmuo privalės projektuoti ir įkainoti langų projektus įmonės biure Choroščėje, Balstogės priemiestyje.

Susidomėjusius asmenis prašom siųsti savo CV su nuotrauka adresu
pcw@abakus-okna.com.pl.

Tel. +48512237869

BRANGIAI SUPERKAMOS SRAIGĖS

Vidugiriai 40 ir
Trakiškės 4
(Valsčiaus kooperatyvo bazė).

Teirautis tel. 509994305

2016 m. kovo 31 d. į amžinybę iškeliavo
A. A. ADELĖ DZEMIONIENĖ
iš Punsko.

Nuoširdžiai dėkojame kaimynams, giminėms, giesmininkams, pažįstamiems ir visiems, dalyvavusiems laidotuvėse, už bendrą maldą, gėles, pagalbą, užuojautos žodžius ir aukas bei velionės palydėjimą į amžinojo poilsio vietą.

Vaikai su šeimomis

PARDUODAME MALKAS KURUI

(sukapotas arba supjautas).
Pristatome į vietą.
Išrašome sąskaitas.

Tel. 00370 68212786

vidas.varnelis@gmail.com

2016 m. balandžio 6 d. į amžinybę iškeliavo
A. A. JONAS VAINA
iš Žvikelių kaimo.

Nuoširdžiai dėkojame Punsko ambulatorijos gydytojams Janinai Paransevičienei ir Juozui Krakauskui bei „Carito“ medicinos seselei Virginijai Gavienienei už gydymą ir rūpestingą slaugymą. Dėkojame kaimynams, giminėms, pažįstamiems už dalyvavimą laidotuvėse, už bendrą maldą, gėles, aukas ir užuojautos žodžius. Tariame ačiū giesmininkams už giesmes ir kunigui už atnašautas šv. Mišias. Dėkojame šeiminkėms už paruoštus gedulingus pietus.

Žmona ir vaikai su šeimomis

Lietuvos žiniasklaida

2016 04 10 – 04 23

Kuo arčiau spalio, tuo labiau šalies žiniasklaidoje jaučiama, kad tai bus ne eilinis ruduo, o rinkimų į Seimą laikas. Nors kalbama ne vien apie rinkimus, kurie oficialiai prasidėjo prezidentei Daliai Grybauskaitei paskelbus jų datą, tačiau kai kurie politikai ir politologai tokie „įžvalgūs“, kad net, atrodo, paprastame šalies politiniame-visuomeniniame gyvenime ar dažname laikraščio straipsnyje įžiūri rinkimų požymių.

Ima rasti ir pirmosios prognozės, kas galėtų laimėti, o kam likęs pusmetis turėtų būti neramus.

„Parolimpinis ėjimas į Seimą“. Taip savo įžvalgas apie būsimus parlamento rinkimus pavadino Aidas Puklevičius portale lrytas.lt. Autorius pirmiausiai vertino senų politinių priešininkų – socialdemokratų ir konservatorių – galimybes: „Iš geriausios pozicijos tarsi turėjo startuoti socialdemokratai. Tačiau užliūliuoti glostančių reitingų jie patikėjo pavojingiausiu bet kokiam sportininkui prietarui – ėmė įsivaizduoti, kad talento nepražers. (...) Partija atrodo pavargusi, o premjeras, regis, vėl grįžo prie savo pamėgtos rungties – nuomonių keitimo su kliūtimis, kurioje garantuotai Lietuvai laimėtų medalį žaidynėse, jei tokios vyktų. Žodžiu, nuo trečiojo Žečpospolitos padalijimo laikų neatsinaujinusi partija tėra tvirta varžybų vidutiniokė. (...) Konservatoriai, kurie itin mėgo valdžios keitimosi pagal švytuoklę žanrą, šįsyk spokso ir negali patikėti savo akimis: lyg ir sukasi toji švytuoklė, bet artyn jų nejudą. Ir nežinia, ką dėl to kaltinti. Rodos, partija ir atsinaujino, ir

net naują šūkį pasigamino, kur žodis „naujas“ skamba tiek kartų, kiek įmanoma į vieną sakinį sukišti nenusižengus gero tono taisyklėms, ir veidai klipuose beveik vien nauji, bet reitingai to kažkodėl neatspindi. Pradedą atrodyti, kad šioje partijoje viską užgožia ginčas tarp moderniųjų konservatorių, kurie norėtų bent kartą per dieną žiūrėti į priekį, o ne rūpintojėlius ir šulinio svirtis glostyti, ir senosios gvardijos, kuri į priekį žvelgtų tik su sąlyga, jei ten būtų taip, kaip vakar.“

Ne pirmi metai populiariausių partijų sąrašų viršuje esantiems premjero Algirdo Butkevičiaus vadovaujamiems socialdemokratams ne kokius rinkimų rezultatus prognozavo ir Vladimiras Laučius portale delfi.lt: „Laimė – ne partijų reikalas, tai lyg ir akivaizdu. Tačiau socialdemokratams užkibo ant šito jauko ir praėjusią savaitę vieną po kito ėmė skelbti tekstus apie laimę ir psichologinį klimatą kaip prioritetines savo veiklos sritis. (...) Taigi rinkimų kampanijai dar neįsibėgėjus, pirmaujanti politinė partija labai gerai nusitaikė ir šovė tiesiai sau į koją: pasiūlė visiems šypsotis, o ne daugiau socialinio teisingumo, iškovoti žiniasklaidą, o ne opoziciją, ir pareklamavo savo išskirtinumą – de ja, B. Vėsaitę. (...) Socdemų reitingai smuko ne pernai rudenį, kai šią partiją ėmė persekioti skandalai, o šių metų vasarį ir kovą – ėmus įsibėgėti rinkimų kampanijai. Todėl tikėtina, kad galimą rinkėjų simpatijų sumažėjimą lėmė ne tik arba ne tiek skandalai, kiek natūraliai padidėjęs žmonių dėmesys partijos siunčiamai politinei žinia ir šios neatitikimas

lūkesčiams.“

Be abejo, socialdemokratams negalėjo nereaguoti į jų galimybes menkinančius, o kartais ir kaltinančius rašinius.

Vienas iš socdemų vadovų Gediminas Kirkilas portale lrytas.lt apie juos vis puolančius konservatorius straipsnyje „109,6 procento prieš 13,9 procento kairiųjų naudai“ rašė: „Todėl, kad dešinieji nesugeba ar vengia dalykiškai konkuruoti su kairiaisiais, o ypač socialdemokratams, jie imasi ne tiesioginės rimtos politinės diskusijos, kuri iš tiesų būtų naudinga Lietuvai, sprendžiant sudėtingas problemas, o oponentų kompromitavimo, naudojantis juoduju rusišku piaru.“

Taip vykdavo prieš kiekvienus rinkimus, tokiu pačiu scenarijumi pasukti rinkimus dešinieji mėgina ir dabar. Kodėl dešinieji iš tikrųjų vengia tiesioginės rimtos diskusijos? Gal todėl, kad jiems atvirą ir rimtą diskusiją su oponentais labai apsunkina jų valdymo klaidos, kurioms pripažinti jie neturi jėgų ir pagaliau garbės?

Dar vienas dešiniųjų propagandai būdingas bruožas – mėginti menkinti savo šalies pasiekimus. Nuolatine mūsų dešiniųjų propagandinė gaidelė, esą visur atsiliekame, „imkim pavyzdį iš estų ar latvių“ (tik nesuprantama, kodėl patys neėmė?), o ypač tada, kai valdžioje socialdemokratams, tik menkina šalies prestižą. O gal ir atbaidė ne vieną potencialų užsienio investuotoją.

(...) Mūsų progresas galėtų būti daug spartesnis, esu tikras, jei solidarai pripažintume ir vienas kito pasiekimus, patys savo klaidas,

galėtume dalykiškai svarstyti problemas. Kad ir kiek būtų juodinami kairieji, ypač socialdemokratai ne labai skaidrių viešųjų ryšių pagalba, 109,6 proc. bendro vidaus produkto prieaugis jų valdymo laikais prieš kuklius dešiniųjų 13,9 proc. atsako į daugelį klausimų ir labai aiškiai.“

Taigi galime neabejoti, kad per likusį iki rinkimų laiką dar ne kart skaitysim straipsnių, kuriuose partijos ir politikai patys save girs, o oponentus bandys sudirbti.

Šįkart pirmuosiuose puslapiuose atsidūrė ir Seimas, kuris savo sprendimu sukėlė nemažą visuomenės ir žurnalistų nerimą. Mat Seimo narių socialdemokratių Rimantės Šalaševičiūtės ir Irenos Šiaulienės iniciatyva parlamento nariai, anot portalo delfi.lt išspausdinto straipsnio „Visuomenė ir žiniasklaida – politikų spąstuose: išpildė pedofilų, prievartautojų ir žmogžudžių svajonę“, „užsimojo užčiaupti ne tik apie negeroves kalbančią žiniasklaidą, bet ir visuomenę, išdrįsusių apie tai pasisakyti“. Tautos išrinktieji priėmė Baudžiamojo kodekso (BK) pataisas, kuriomis bet kuris asmuo, paviešinęs teisme nagrinėtos neviešos bylos medžiagą, iš karto bus patrauktas baudžiamojon atsakomybėn.

„Šios atsakomybės neišvengs ir motinos, kurių vaiką nužudys šaltakraujis žudikas ar išniekins nesutramdomas seksualinis maniakas – nukentėjusiais pripažintiems asmenims užteks tik užsiminti apie tai, ką uždaramė teismo posėdyje kalbėjo nusikaltėlis, ir jis iš karto galės būti traukiamas baudžiamojon atsakomybėn.

Pagal Seimo narių priimtas BK pataisas prokurorams net nereikės įrodinėti šių baudžiamųjų nusižengimų – užteks fakto, kad informacija bus paskleista. Net nesvarbu kur – ar žiniasklaidos priemonėje, ar bet kokiaje viešojoje vietoje, tarkime, daugiabučio laiptinėje kalbantis su kaimynais“, – apie priimtas pataisas

išsamiau rašė portalas.

Beje, minėtos socialdemokratų veikėjos ir neslėpė, jog tai padaryta siekiant nubauti ne žurnalistus, o jų darbdavius – interneto portalus, laikraščius ir televizijos kanalus. Mat, politikų teigimu, tai, ką skelbia žiniasklaidos priemonės, yra labai negeri dalykai – dėl to žmonės net priversti emigruoti iš Lietuvos.

Reaguodami į tai, kelios dešimtys žiniasklaidos priemonių vadovų, redaktorių, žurnalistų viešai kreipėsi į šalies vadovę, reikšdami susirūpinimą, kad priimtos BK pataisos kelia grėsmę žodžio laisvei ir prieštarauja Lietuvos teismų bei Europos Žmogaus Teisių Teismo įtvirtintiems žurnalistų apsaugos principams. Žurnalistai paprašė D. Grybauskaitės vetuoti priimtas pataisas.

„Ko siekia Seimas, norėdamas užčiaupti žiniasklaidą? Taip pavadintame rašinyje portalas lrytas.lt rašė: „Šis įstatymas yra perteklinis ir juo siekiama, kad žurnalistai ir žiniasklaidos priemonių vadovai bijotų tokias temas nagrinėti, kelti jas į viešumą“, – kalbėjo Interneto žiniasklaidos asociacijos vadovė Aistė Žilinskienė.

Jos nuomone, tokie įstatymai politikams tampa puikia galimybe atsilyginti žurnalistams už kartais nemalonų ar nepageidautiną viešumą: „Mano patirtis bendraujant su Seimu parodė, kad jei galima apriboti žiniasklaidos funkcijų vykdymą, tai susivienija visos net labai skirtingų pažiūrų partijos. Kadangi politikai yra vieši asmenys, o pastebimi ne tik jų geri darbai, bet ir klaidos. Tad neretai būna prikaupta įvairių asmeninių nuoskaudų, kurių pagrindu jie, kai svarstomi panašūs teisės aktai, kaip šis, jaučia malonumą atsirevanšuodami žiniasklaidai už viešinimą“, – teigė A. Žilinskienė.“

Prezidentė tokias BK pataisas pavadino gėdingomis. „Teismų atvirumas ir jų veiklos viešumas – vienas

svarbiausių demokratinės valstybės bruožų. Todėl visuomenei turi būti sudaryta kuo daugiau galimybių susipažinti su teismų sprendimų motyvais. Visuomenė turi teisę gauti informaciją apie tai, kas ir kaip vyksta teismuose, kokie sprendimai yra priimami valstybės vardu, kaip vykdomas teisingumas“, – sakė šalies vadovė.

Prezidentūra išplatino pareiškimą, kuriame teigta, jog Prezidentė pateikė įstatymo projektą, kuriame siūloma įtvirtinti galimybę transliuoti, filmuoti ar fotografuoti teismo sprendimo paskelbimą, daryti jo garso ar vaizdo įrašą, jei tai būtina visuomenės informavimo, mokslo ar mokymo tikslais. Tokia galimybė būtų sudaroma esant asmens prašymui, išskyrus, jei tai galėtų trikdyti teismo darbą, rodyti nepagarbą teismui arba pažeisti žmogaus teises.

Šios pataisos, Prezidentūros nuomone, užtikrins skaidresnį ir kokybiškesnį teismų darbą, nes įpareigos teisėjus atsakingiau ir suprantačiau motyvuoti, formuluoti ir pristatyti visuomenei sprendimus. Viešas ir tikslus sprendimų pristatymas padidins žmonių pasitikėjimą teisingumu.

Tiesa, žurnalistams Prezidentės vyriausioji patarėja Rasa Svetikaitė kalbėjo: „Nenorėčiau to sugretinti su ką tik Seimo priimtu įstatymu, bet akivaizdu, kad požiūriai į viešumą – skirtingi. Prezidentė laikosi pozicijos, kad visuomenė turi teisę žinoti, tad ir šitas įstatymo projektas teikiamas.“

Įdomiausia, kad kilus nepasitenkinimui visuomenėje, kai kurie Seimo nariai pareiškė, jog jie balsavo neįsigilinę į siūlomas BK pataisas, kitaip tariant, balsavo nežinodami, už ką balsuoja.